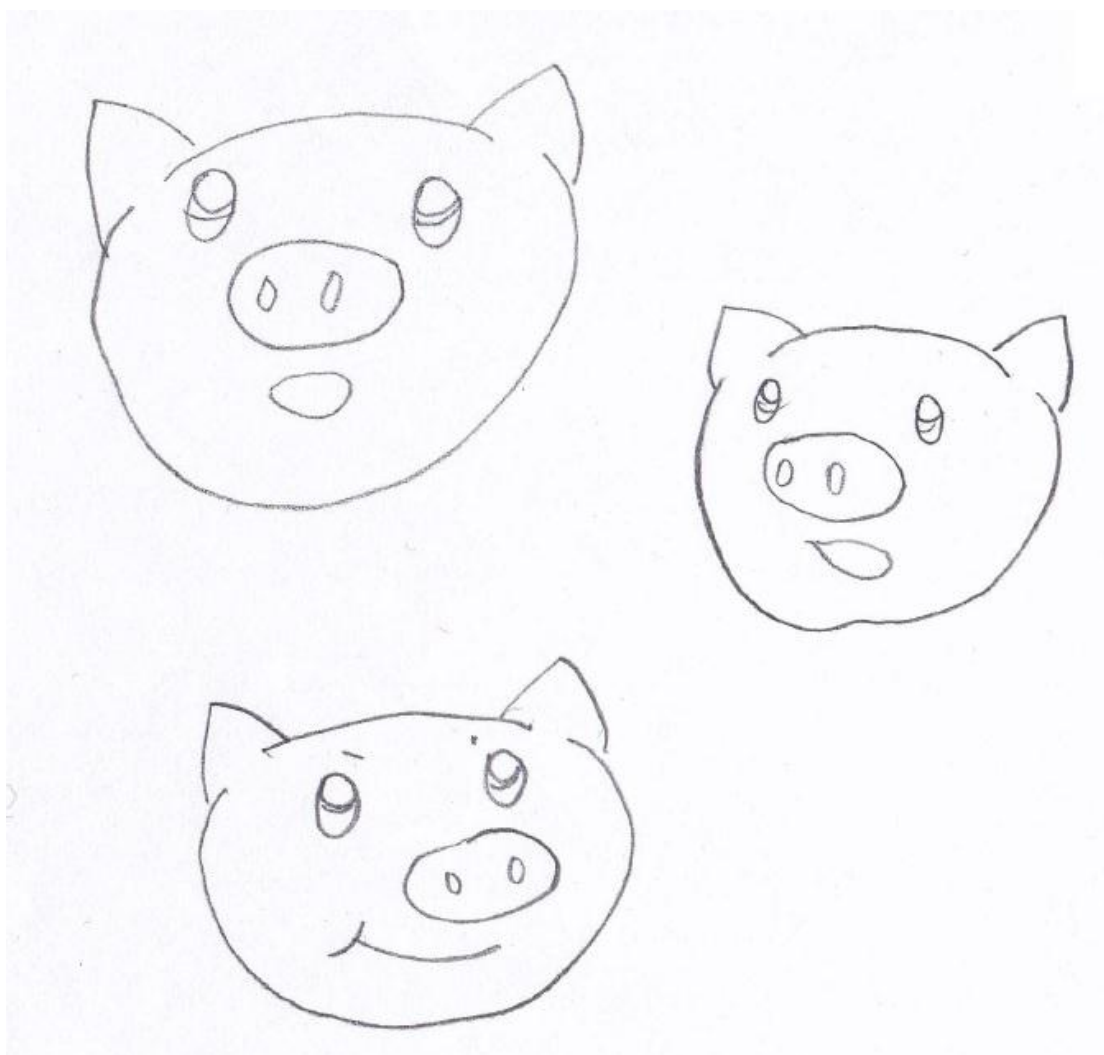

LIKUTAAN LAULUN MUKAAN

Opas musiikkiliikunnan toteutukseen

Hei, sinä lasten parissa työskentelevä!

Kädessäsi oleva opas on kahden Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijan tekemä opinnäytetyön tuotos. Opinnäytetyön aiheena on musiikkiliikuntakasvatus perhepäivähoidossa. Oppaan tarkoituksena on ohjeistaa perhepäivähoitajia ja muitakin ammattikasvattajia soveltamaan yhteistyössä tehtyjä musiikkiliikuntakasvatuksen toimintasuunnitelmia erityisesti varhaiskasvatuksen lapsiryhmille. Oppaan tavoitteena on innostaa lapsia ja lasten kanssa työskenteleviä luovaan toimintaan ja tarjota rikkaita musiikkiliikuntaelämyksiä.

Opas on syntynyt yhteistyössä kolmen perhepäivähoitoryhmän kanssa. Perhepäivähoitoryhmissä on järjestetty musiikkiliikuntatuokioita, jotka on itse rakennettu eläinsadun ympärille. Oppaasta löydät yhdeksän toimintasuunnitelmaa, jotka ovat toteutettavissa olevissa olevia ja ne on luotu esimerkkinä sinulle. Kokonaiset toimintasuunnitelmat ovat nimeltään Korppi ja juusto, Kultakutri ja kolme karhua, Kolme pientä possua, Mestariharju, Salakavala tiikerikäärme, Kolme pukkiä, Etana ryömimiskilpailussa, Metsäkauriin pidot sekä Varis ja varpunen.

Toimintakokonaisuuksien ohesta löydät alkuperäisen sadun, jonka ympärille tuokio on rakennettu. Musiikkiliikuntatuokioihin kuuluvat harjoitteet löytyvät itse tuokion jälkeen.

Oppaan ohessa on cd-levy, joka sisältää leikkilauluja ja taustamusiikkia harjoitteisiin.

Innostavia ja elämyksellisiä musiikkiliikuntatuokioita!

Sari Pekkarinen ja Minna Vänskä 19.4.2012

MUSIIKKILIIKUNTAKASVATUS OSANA VARHAISKASVATUSTA

Musiikkiliikunnan tavoitteet

Musiikkiliikuntakasvatuksen tavoitteena on ohjata lasta ymmärtämään rytmisyyttä, jonka avulla pystytään oppimaan musiikkia ja liikuntaa. Lisäksi tavoitteena on oppia muita musiikin pääelementtejä melodiaa ja harmoniaa sekä vahvistaa äänen voiman ja keston muutoksien havaitsemista.

(Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1994, Karhun 2009, 6 mukaan.)

Musiikkiliikuntakasvatus mahdollistaa sen, että yksilö pystyy vahvistamaan ainutlaatuisuuttaan ja oppii tuntemaan itseään paremmin sekä harjaannuttamaan musiikillisia ja motorisia taitojaan. (Anttila 1994, Karhun 2009, 12 mukaan). Ruokonen (2009, 26) aukaisee varhaiskasvatuksen musiikkiliikunnan parantavan sorminäppäryys- ja suurten lihasryhmien liiketaitoja sekä toistuvan ja monipuolisen liikehdinnän sisäistämistä. Musiikkiliikunnan ja luovan tuottamisen avulla alle kouluikäisen minäkuva vahvistuu.

Musiikkiliikunnan tavoitteiksi nähdään myös vuorovaikutustaitojen vahvistuminen sosiaalisessa ympäristössä. Musiikkiliikunnan kautta keskittyminen, havaintokyky, ajattelu ja muisti pystyvät kehittymään. Lapsen kehollisen, kuulo-, tunto-, näkö- ja tasapainoaistin käyttö harjaantuu liikkumalla musiikin mukana. Lapsen kielellinen kehitys etenee lapsen oppiessa rytmikkaa ja käsitteiden hallintaa. (Perkiö 2010, 12.)

Rikastuttava musiikkiliikunta

Musiikkiliikunta koostuu kahdesta suuremmasta osa-alueesta; musiikista ja liikunnasta. Musiikkiliikunnaksi voidaan ymmärtää kaikki liikunta, johon yhdistetään musiikkia. (Penttinen 2007, 14.) Musiikkiliikunnan toteuttamisessa voi käyttää välineinä erikokoisia palloja, liinoja, soittimia, cd-levyjä, roolivaatteita ja pensseleitä (Ruokonen 2009, 26). Lahtelaisen perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma (2006, 24) kuvaa hengästymistä tuottavan liikunnan tarjoamisen, riittävän, monipuolisen kehollisen toiminnan musiikin tahtiin ja roolileikkien kuuluvan varhaiskasvatuksen musiikkiliikunnan sisältöön.

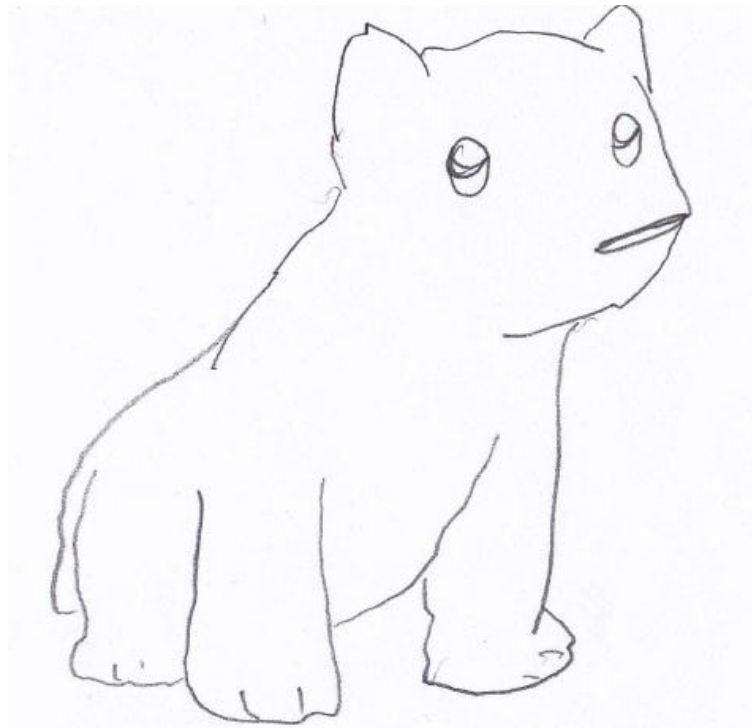
Musiikkiliikunnassa lapsen vartalo toimii musiikillisenä välineenä. Musiikkiliikuntaharjoitteiden aikana lapset ideoivat ja testaavat erilaisia tapoja liikkua musiikin mukana. Lapsen liikkuminen on ainutlaatuista ja jokainen lapsi liikkuu parhaaksi kokemallaan tavalla. Musiikkiliikuntakasvatus vahvistaa lapsen kehitystä antaen rikastuttavia oppimiskokemuksia, joiden kautta lapsen luova itseilmaisu kehittyy. (Juntunen 2010, 11.)

Musiikki synnyttää mielleyhtymiä, vaihtelevia elämyksiä, erilaisia mielentiloja kuten iloa, surua, tyytyväisyyttä ja hämmennystä, halua ilmaista musiikkia kehon kautta sekä ideoiden tuottamista (Ruokonen 2005, 28). Vuollen (2000, 38) mukaan, varhaislapsuuden aikaiset positiiviset ja vaihtelevat liikuntakokemukset ovat merkittäviä lapsen omaksuessa opitut liikunnalliset valmiudet pysyväksi ja aikuisikään ulottuvaksi elämäntavaksi. Alle kouluikäinen lapsi tarvitsee liikuntaa kasvaakseen ja kehittyäkseen oman ikätasonsa mukaisesti (Malina, Bouchard & Bar-Or 2004, Pönkön & Sääkslähden 2011, 136–137 mukaan).

HUOMIOITAVIA ASIOITA MUSIIKKILIIKUNTATUOKIOILLA

Innostavan ja rikastuttavan musiikkiliikuntatuokion rakentamiseen vaikuttavat tuokioon valmistautuminen ja suunnitelmallisuus, lapsiryhmän osallistaminen, välineet, toistuvuus, vaihtelevuus sekä eläytyminen, kannustus ja ohjaus.

Musiikkiliikuntatuokion alussa lapsiryhmää innostetaan lämmittely- tai tutustumisleikillä. Musiikkiliikuntatuokiolle osallistuvien lasten ja aikuisten esittäytyminen toisille luo turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin sekä auttaa yhteistyön rakentumisessa. Musiikkiliikuntatuokion ohjaaja huomioi jokaista osallistujaa yksilöllisesti ja kaikkia yhtenäisenä ryhmänä. Ohjaajan on hyvä huomioida, että osallistajat näkevät toisensa esimerkiksi piirissä istuen. (Juntunen 2010, 17.)

SISÄLLYSLUETTELO

KORPPI JA JUUSTO	6
KULTAKUTRI JA KOLME KARHUA	13
KOLME PIENTÄ POSSUA	23
MESTARIKARJUJA	32
SALAKAVALA TIIKERIKÄÄRME	42
KOLME PUKKIA	51
ETANA RYÖMIMISKILPAILUSSA	59
METSÄKAURIIN PIDOT	68
VARIS JA VARPUNEN	77
LÄHTEET	86

KORPPI JA JUUSTO

Emäntä oli valmistanut suuren juuston ja vienyt sen ulos kuivumaan. Korppi sattui huomaamaan juuston, sieppasi sen suuhunsa ja lensi korkean petäjän oksalle. Se ei ennättänyt vielä maistaa palaakaan, kun kettu sipsutteli puun alle. Se näki korpin ja juuston, ja vesi valahti veijarin suuhun. Repolainen alkoi miettiä, kuinka saisi itsellensä saaliin.

Viekas kettu rupeaa kiertämään puuta, katselee ihastuneen näköisenä korppia ja puhkeaa viimein sanomaan: "Kyllä olette, herra korppi, sanomattoman kaunis lintu."

Korppi kuuntelee, on hyvillään kehumisesta ja pöyhistelee ylpeänä itseään. Kettu jatkaa: "Teillä on päällänne mustasta verasta valmistettu takki, ja minulla on vain tällainen ruskea nahkanuttu."

Korppi keikuttelee ylpeänä päätään, mutta ei sano mitään. Kettu jatkaa yhä: "Teillä on hienot kiiltonahkasaappaat, ja minulla on vain vanhat pieksut." Viekas Repolainen haastaa edelleen mielistellen: "Te olette niin hyvä laulajakin, ettei metsässä kukaan vedä teille vertoja. Ettekö laulaisi hiukan?"

Korppi unohtaa, että sillä on juustonpala suussa ja että suu olisi pidettävä kiinni. Näyttääkseen ketun kehumaa laulutaitoaan se räähkäisee: "Kronk, kronk!"

Samassa juusto putoaa sen nokasta suoraan puun alla odottavan ketun suuhun. Viekas Repolainen livahtaa tiehensä ja on pian näkymättömissä. Nolona korppi jää oksalle istumaan ja katumaan tyhmyyttään.

Surojegin Pirkko-Liisa: Suomen lasten eläinsadut 1997.

KORPPI JA JUUSTO -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Vihreä kangas kuuseksi, vihreä kangas ruohoksi, kuusi väriliinaa (keltainen, sininen, punainen, oranssi, musta ja valkoinen), mustat viitat lapsille rooliaisuiksi, rytmikapulat, kehärumpu, kulkuset, quiro, marakassit, tuoli kiveksi, hernepussi sekä korppi- ja kettukäsinuket.

Emäntä valmisti juuston ja korppi huiputti emäntää. Korppi vei juuston ja lensi kuusen oksalle.

Alkulämmittely: Viisi korppia istui kuusessa

Korppi teki pienen kierroksen ilmassa ja palasi takaisin kuusen oksalle juustonpala nokassaan. Kuusen oksalta korppi seurasi lähestyvää kettua ja kuunteli sen askeleita.

Alkulämmittely: Miltä ketun askeleet kuulostavat?

Jotta korppi kuulisikin ketun askeleet paremmin, se lennähti suuren kiven ympäri ja palasi takaisin kuusen oksalle. Kettu saapui kuusen juurelle ja näki korpin istuvan kuusen oksalla. Kettu ihasteli korpin kauniita mustia sulkiä ja sen kiiltävää nokkaa. "Onpa korppi niin korea". Kettu valitteli "Vaan onpa korpilla surkea lauluääni". Mutta korppipa todisti osaavansa laulaa ja lauloi väreistä.

Toiminnallinen osuus: Väriarvoituksia

Korppi innostui laulamisesta toden teolla ja alkoi raakkumaan naapuritalon koirista.

Toiminnallinen osuus: Pikku koira

Mutta korpin laulaessa juustokimpale tippui sen suusta suoraan puun juurella odottelevan ketun suuhun. Ketun vatsa tuli täyteen makoisasta juustokimpaleesta ja niin se lönkytteli tiehensä. Hämmästynyt korppi jäi kuusen oksalle ihmettelemään ketun juonittelua. Ilta alkoi hämärtymään ja korppi meni pesäänsä kellimään.

Rentoutus: Korppi rauhoittuu pesäänsä

VIISI KORPPIA ISTUI KUUSESSA

Ohjeista lapsia istumaan kanssasi piiriin. Kerro lapsille, että näytät sormella säkeistön lopussa, kenen on mentävä vatsalleen. Aloita laulu rytmittämällä käsiä vuorotellen yhteen ja jalkoihin. Odota, että lapset pääsevät samaan rytmiin kanssasi. Kaikkien päästyä samaan rytmiin aloittakaa laulu. Huomioi joka säkeistön alussa yhteisen rytmin löytäminen ennen laulun alkamista.

Liikkeet: Säkeistöjen lopulla "yksi lensi pois!" kohdassa sormella merkin saanut lapsi asettuu vatsalleen maahan harjoitteen loppuajaksi.

Laulun sanat:

*Viisi korppia istui kuusessa
Silivatiseijaa, silivatiseijaa
Yksi lensi pois!*

*Neljä korppia istui kuusessa
Silivatiseijaa, silivatiseijaa
Yksi lensi pois!*

*Kolme korppia istui kuusessa
Silivatiseijaa, silivatiseijaa
Yksi lensi pois!*

*Kaksi korppia istui kuusessa
Silivatiseijaa, silivatiseijaa
Yksi lensi pois!*

*Yksi korppi vain istui kuusessa
Silivatiseijaa, silivatiseijaa
Sekin lensi pois!*

Pekkarinen Sari & Vänskä Minna. Mukailtu laulusta "Viisi varista".

MILTÄ KETUN ASKELEET KUULOSTAVAT?

Tarvitset: Tuoli, harmaa kangas kuvastamaan kiveä, erilaisia rytmisoittimia, kuten marakassit, rytmimunat, rytmipalikat, kehärumpu, kulkuset ja guiro.

Liikkeet:

Rakenna tuolista ja harmaasta kankaasta suuri kivi huoneen toiseen reunaan niin, että sitä voi kiertää. Aseta erilaisia soittimia lattialle lasten eteen.

Ohjeista yhtä lapsista valitsemaan yhden soittimen itselleen. Anna lapselle valitsemansa soitin ja näytä kuinka soittimella soitetaan.

Yhden lapsen soittaessa soitinta muut lapset kiertävät kiveä valitsemallaan kulkutavalla. Kulkutapa päätetään yhdessä ennen liikkeelle lähtemistä. Kaikkien kierrettyä suuren kiven seuraava lapsi saa valita itselleen soittimen. Harjoitetta toistetaan, kunnes jokainen lapsi on saanut soittaa jotakin rytmisoitinta. Kannusta lapsia keksimään erilaisia kulkutapoja kiven ympäri.

VÄRIARVOITUKSIA

Tarvitset: Kuusi värihuivia: keltainen, sininen, punainen, oranssi, musta ja valkoinen.

Lapset istuvat piirissä ja jokaisella on eriväriset huivit/höyhenet. Laulun alkuosien aikana lapset arvaavat laulettavan värin. Säkeistöjen loppuosioissa tanssittavat omaa väriesinettään vuorollaan piirin ympärillä ja palaavat takaisin paikalleen. Kannusta lapsia laulamaan laulun mukana.

Laulun sanat:

Leskenlehti, aurinko, värin arvasitko jo? (x2)

Se on keltainen, se on keltainen, se väri on keltainen. (x2)

Täivaan merta, mustikkaa, sitä et voi unohtaa. (x2)

Se on sininen, se on sininen, se väri on sininen. (x2)

Mansikassa kuononpää, enkä kerro enempää. (x2)

Se on punainen, se on punainen, se väri on punainen. (x2)

Pyöreä ja varsin fiini, ulkomainen appelsiini. (x2)

Se on oranssi, se on oranssi, se väri on oranssi. (x2)

Korpinsulka, hiili, noki, värin arvathan jo toki! (x2)

Se on musta, se on musta, se väri on musta. (x2)

Lumilintu, pilvilämäs, lelukarhun kulmahammas. (x2)

Se on valkoinen, se on valkoinen, se väri on valkoinen. (x2)

Keksikää lisää säkeistöjä esimerkiksi:

Ruohon tupsu, koivun lehti, kesän väri puuhun ehti. (x2)

Se on vihreä, se on vihreä, se väri on vihreä. (x2)

Taustalla soi musiikkina: Väriarvoituksia (Huovi Hannele & Perkiö Soili: Urpon ja Turpon lauluja).

PIKKU KOIRA

Liikkeet: Laulun aikana leikitään laulun sanojen mukaisesti ja tehdään samoja asioita kuin pieni sekä iso koira.

Laulun sanat:

Pikkukoira laulaa hau hau hau, venyttelee kaulaa hau hau hau.

Pikkukoira laulaa hau hau hau, venyttelee kaulaa hau hau hau.

Iso koira laulaa HAU HAU HAU, venyttelee kaulaa HAU HAU HAU.

Iso koira laulaa HAU HAU HAU, venyttelee kaulaa HAU HAU HAU.

Pikkukoira kulkee eteenpäin, pikkukoira kulkee taaksepäin.

Pikkukoira pyörii ympäri, pikkukoira hyppii hassusti.

Iso koira kulkee eteenpäin, iso koira kulkee taaksepäin.

Iso koira pyörii ympäri, iso koira hyppii hassusti.

Pikkukoira kuopii maata näin, pikkukoira nyökkää ymmärtäin.

Pikkukoiran häntä heilahtaa, pikkukoira maahan kellahtaa.

Iso koira kuopii maata näin, iso koira nyökkää ymmärtäin.

Iso koiran häntä heilahtaa, iso koira maahan kellahtaa.

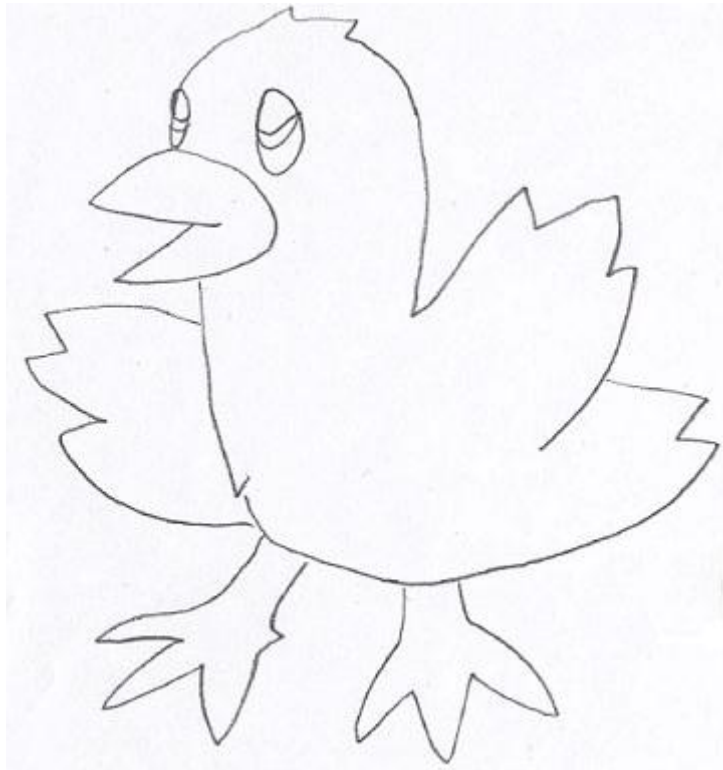
Taustalla soi musiikkina: Pikku koira (Alho Eve, Hautsalo Hilikka & Perkiö Soili: Vauvojen laulun aika).

KORPPI RAUHOITTUU PESÄÄNSÄ

Tarvitset: Hernepussi

Ohjeista lapsia käymään lattialle selinmakuulle ja laittamaan silmät kiinni. Himmennä huoneen valaistusta. Kerro lapsille, että laitat soimaan rauhallista musiikkia. Hiero lasten jalkoja ja käsiä hernepussilla laulun ajan.

Taustalla soi musiikkina: Mennään hiljaa (Musiikin mestarit 1-2).

KULTAKUTRI JA KOLME KARHUA

Olipa kerran kolme karhua, jotka asuivat siistissä, somassa talossa metsän keskellä. Karhuisä oli valtavan suuri. Karhuäiti oli kohtalaisen suuri. Ja Karhulapsi oli pikkuruisen pieni. Nämä kolme karhua olivat oikein siivoja, eivätkä ne koskaan tehneet pahojaan. Kerran Karhuäiti keitti aamupalaksi kuumaa puuroa ja kaatoi sen lautasille. Karhuisälle oli valtavan suuri lautanen, Karhuäidille keskikokoinen lautanen ja Karhulapselle pikkuruisen pieni lautanen. Ja koska ne olivat järkeviä karhuja, ne jättivät puuron jäähtymään ja lähtivät kävelylle.

Sillä aikaa kun ne olivat poissa, talon ohi kulki pieni tyttö jonka nimi oli Kultakutri. Äiti oli lähettänyt hänet ostoksille, mutta kun hän näki karhujen talon, hän unohti ostokset kokonaan ja meni talolle puutarhapolkua pitkin. Kultakutri katsoi ikkunasta – noin vain röyhkeästi! Ja vielä pahempaa: hän kurkisti avaimenreiästä, ja kun ketään ei näkynyt, hän avasi oven ja marssi sisään. Kultakutri katseli kaikessa rauhassa ympärilleen. Hän huomasi puurolautaset pöydällä ja meni siekailematta syömään. Ensin hän maistoi puuroa Karhuisän lautaselta, mutta se oli liian kuumaa. Sitten hän maistoi puuroa Karhuäidin lautaselta, mutta se oli liian kylmää. Sitten hän maistoi puuroa Karhulapsen lautaselta, ja se oli juuri sopivaa! Niinpä hän söi lautasen tyhjäksi. Kun Kultakutrilla oli maha täynnä puuroa, hänelle tuli vähän huono olo ja hän katseli, mihin voisi istua. Ensin hän istuutui Karhuisän tuoliin, mutta se oli liian korkea. Sitten hän istuutui Karhuäidin tuoliin, mutta se oli liian leveä. Sitten hän huomasi Karhulapsen tuolin, ja se näytti juuri sopivalta! Niinpä hän lysähti siihen, mutta pikku tuoli meni tuusan nuuskaksi. "Pahus!" Kultakutri sanoi kiukkuisesti häpeämättä lainkaan, että oli rikkonut tuolin.

Sitten Kultakutria alkoi nukuttaa, ja hän meni yläketaan makuuhuoneeseen. Ensin hän kävi pitkäkseen Karhuisän vuoteelle, mutta se oli liian kova. Sitten hän kävi pitkäkseen Karhuäidin vuoteelle, mutta se oli liian pehmeä. Sitten hän kävi pitkäkseen Karhulapsen vuoteelle, ja se oli juuri sopiva! Niinpä hän kääpertyi peiton alle (viitsimättä ottaa kenkiä jalasta) ja nukahti. Silloin kolme karhua tulivat kotiin. Niillä oli nälkä ja ne halusivat jo ruveta syömään.

Mutta voi sentään! Kultakutri oli puolihuolimattomasti jättänyt lusikat lautasille. "JOKU ON MAISTANUT MINUN PUUROANI" Karhuisä sanoi römeän murisevalla äänellään. "JOKU ON MAISTANUT MINUN PUUROANI!" Karhuäiti sanoi kohtalaisen murisevalla äänellään. "JOKU ON MAISTANUT MINUN PUUROANI!" Karhulapsi sanoi pikkuruisen pienellä äänellään, "JA SYÖNYT LAUTASEN TYHJÄKSI!"

Kolme karhua olivat varmoja, että joku oli käynyt talossa, ja ne rupesivat etsimään. Koskapa ne olivat siistejä ja siivoja karhuja, ne oikoivat aina tuolien tyynyt noustessaan. Mutta voi sentään! Kultakutri ei ollut viitsinyt oikoa niitä, ja karhut huomasivat sen oitis. "JOKU ON ISTUNUT MINUN TUOLISSANI!" Karhuisä sanoi römeän murisevalla äänellään. "JOKU ON ISTUNUT MINUN TUOLISSANI!" Karhuäiti sanoi kohtalaisen murisevalla äänellään. "JOKU ON ISTUNUT MINUN TUOLISSANI!" Karhulapsi sanoi pikkuruisen pienellä äänellään, "JA RIKKONUT SEN!"

Juuri silloin kolme karhua kuulivat makuuhuoneesta outoa rohinää. Kultakutri kuorsasi. Kolme karhua tassuttivat yläkertaan nähdäkseen mitä siellä tapahtui. Karhut sijasivat aina aamuisin vuoteensa ja suoristivat peitteet sileiksi. Mutta voi sentään! Kultakutri oli rypistänyt ne. "JOKU ON MAANNUT MINUN VUOTEESSANI!" Karhuisä sanoi römeän murisevalla äänellään. "JOKU ON MAANNUT MINUN VUOTEESSANI!" Karhuäiti sanoi kohtalaisen murisevalla äänellään. "JOKU ON MAANNUT MINUN VUOTEESSANI!" Karhulapsi sanoi pikkuruisen pienellä äänellään, "JA SIINÄ HÄN ON VIELÄKIN!"

Karhulapsen kimeä ääni helähti Kultakutrin korvissa kuin herätyskello. Hän kurkisti peitteen yli ja näki valtavan suuren Karhuisän ja kohtalaisen suuren Karhuäidin ja pikkuruisen pienen Karhulapsen – ja ne kaikki tuijottivat häntä. Kultakutri pelästyi niin, että hyppäsi vuoteesta, liukui alas porraskaidetta ja juoksi koko matkan kotiin äidin luo. Eikä siinä kaikki. Kultakutri komennettiin vuoteeseen ilman iltaruokaa, koska hän ei ollut tehnyt äidin ostoksia. Ja se oli hänelle oikein.

Adams Georgie: Lastenhuoneen satuhetki. Suomentanut Kaisa Luntinen.

KULTAKUTRI JA KOLME KARHUA –toimintakokonaisuus

Tarvitset: Lapsille nallepäähineet, väri- tai muotoalustat, yksi pikkusänky, kolme puurokuppia, kolme puurolusikkaa, ruskea kangas poluksi, sininen kangas joeksi, tuoli tai leikkitunneli onkaloksi, keppi oksaksi sekä Kultakutri- ja karhukäsinuket.

Olipa kerran kolme karhua, jotka asuivat synkän metsän keskellä. Äitikarhu valmisti maukasta aamupuuroa nälkäiselle isäkarhulle ja pikkukarhulle. Äiti kaatoi kuuman puuron ensin suureen kuppiin isäkarhulle, keskikokoiseen kuppiin itselleen ja pieneen kuppiin pikkukarhulle. Äitikarhu oli saanut puuron reseptin kettuperheen äidiltä, joka leipoo koko metsän maukkaimmat leivät.

Alkulämmittely: Ketunleipä

Karhuperhe jätti kuumat puuroannokset jäähtymään ja lähtivät aamuiselle metsäkävelylle. Samaan aikaan metsässä vaelteli Kultakutri.

Alkulämmittely: Kultakutrin metsäreitti

Kultakutri huomasi karhujen mökin. Uteliaana tyttönä hän meni mökkiin sisälle, muttei nähnyt siellä ketään. Kultakutri huomasi keittiön pöydällä kolme suloista puurokuppia. Hän kierteli pöytää ja haisteli puuron tuoksua.

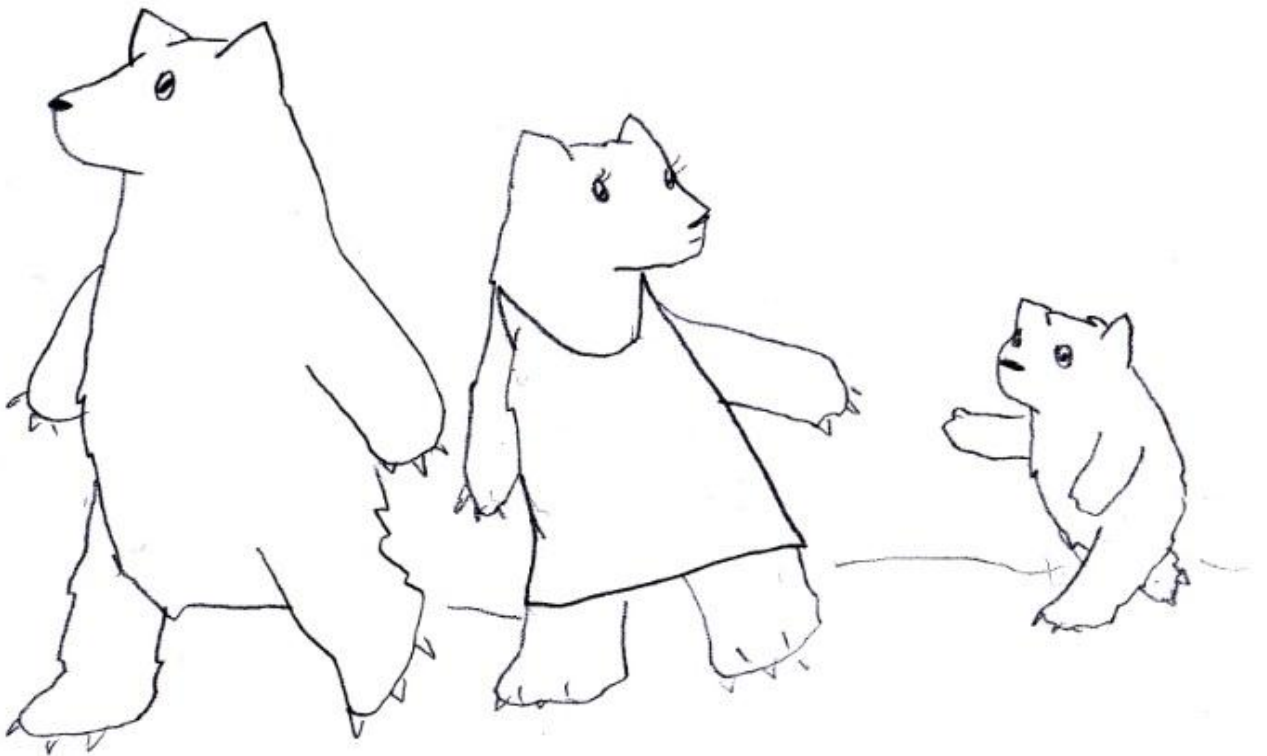
Toiminnallinen osuus: Oikean muotoalustan valinta

Kultakutri maisteli isäkarhun kupista puuroa, mutta se oli liian kuumaa. Sitten Kultakutri maisteli äitikarhun puuroannosta, mutta se oli liian kylmää. Viimeisenä Kultakutri maistoi pikkukarhun puuroa ja se oli juuri sopivaa, joten hän söi puurokupin tyhjäksi. Puurosta kylläisenä Kultakutri löysi pienen sängyn, johon hän kävi kellimään. Samaan aikaan karhuperhe oli palaamassa kotiin aamukävelyltä. He olivat melkein kävellä sammakkoperheen päälle, jotka olivat jääneet aamuvoimistelulle keskelle polkua.

Toiminnallinen osuus: Sammakkolaulu

Karhuperhe palasi mukavan aamukävelyn jälkeen kotiinsa. Pikkukarhu huomasi, että hänen puurokuppinsa oli tyhjä. Sen jälkeen hän huomasi, että hänen sängyssään nukkui pieni tyttö. Kultakutri havahtui karhujen ääniin ja ryntäsi ulos karhujen mökistä. Äitikarhu teki pikkukarhulle uuden puuroannoksen ja karhut söivät puuroa mahansa täyteen. Kylläisinä karhuperhe kävi päiväunille, eikä Kultakutria näkynyt sen jälkeen lähimainkaan.

Rentoutus: Karhuperhe uinuu

KETUNLEIPÄ

Ohjeista lapsia seisomaan niin, että kaikki näkevät sinut hyvin. Näytä lapsille ensin laulussa tehtävät liikkeet. Laulussa on kolme säkeistöä, joita voit hyödyntää liikkeiden harjoittelussa vaiheittain; ensimmäisen säkeistön aikana näytät liikkeet, toisen säkeistön aikana kannusta lapsia liittymään laululeikkiin mukaan ja kolmannen säkeistön aikana laulakaa yhdessä.

Laulun sanat:

Varjoisassa kuusikossa,

ketunhäntä kainalossa,

kettu teki taikinan,

suolaisen ja makean.

Siitä leipoi leivän pienen,

viereen rouskun kärpässienen.

Tarjolle sen vei,

itse syönyt ei.

Liikkeet:

Sormenpäät yhteen kolmioksi

Oikea käsi viedään kainaloon

Leivotaan taikinaa

Ripotellaan käsillä

Käsiä taputetaan yhteen

Tehdään käsistä sienen jalka ja hattu

Käsillä tarjotaan

Kädet lanteilla pyöritetään päätä

Taustalla soi musiikkina: Ketunleipä (Musiikki- ja kulttuurikeskus VERSO: Piilometsän säveliä).

KULTAKUTRIN METSÄREITTI

Tarvitset: Pyöreitä lattia- tai muotoalustat kiviksi, ruskea kangas poluksi, sininen kangas puroksi, leikkitunneli onkaloksi ja keppi oksaksi.

Kerää metsäreitin materiaalit valmiiksi. Ohjaa lapsia rakentamaan metsäreittiä yhdessä kanssasi. Rakentakaa metsäreitin kulkusuunta ympyrän muotoon, jolloin reittiä voi kulkea useamman kerran läpi. Näytä esimerkkikierto, miten reitillä kuljetaan. Ole "lähettämässä" lapsia metsäreitille yksi kerrallaan, jolloin osallistujien väliin jää tilaa.

Taustalla soi musiikkina: Pallosamba (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

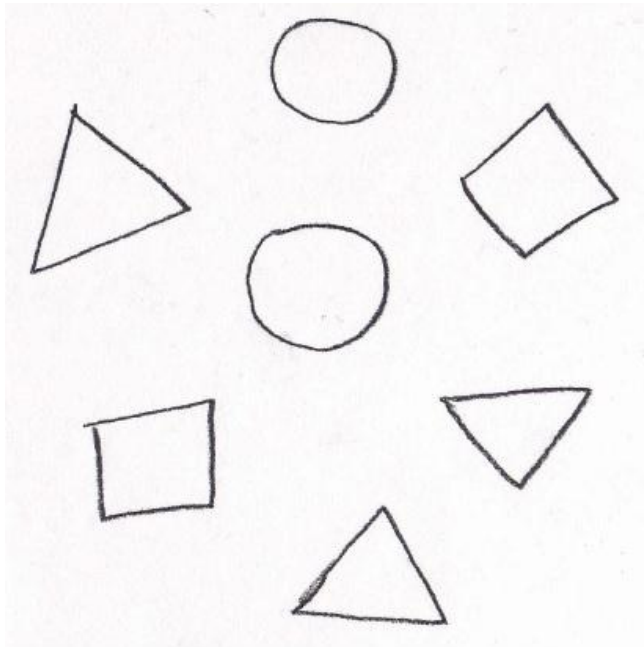
OIKEAN MUOTOALUSTAN VALINTA

Tarvitset: Lattia- tai muotoalustat.

Jaa lapsille lattia- tai muotoalustoja. Ohjaa heitä levittämään alustoja liikkumaanne lattiatilaan niin, että pääsette kiertämään alustoja ympäri. Asettukaa seisomaan lattia-alustojen ympärille. Musiikin soidessa aloittakaa kiertämään lattia- tai muotoalustoja. Musiikki pysäytetään leikin aikana yhteensä viisi kertaa. Pysäytyksen jälkeen ohjaa lapsia menemään tietylle alustalle, jonka sanot heille, esimerkiksi ympyrä tai neliö. Lapset yrittävät itse löytää oikean alustan ja siirtyvät sen päälle seisomaan.

Tarkoituksena on löytää oikea alusta, minkä jälkeen siirrytään kiertämään alustoja musiikin jatkuessa.

Taustalla soi musiikkina: Liikuntaleikkikoulu (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

SAMMAKKOLAULU

Tarvitset: Lattia- tai muotoalustat.

Jaa lapsille lattia- tai muotoalustoja. Ohjaa lapsia asettelemaan asustat sopivalle etäisyydelle toisistaan niin, että he pystyvät hyppäämään tasajalkaa alustalta toiselle. Ohjeista lapsia menemään yhden alustan päälle valmiiksi seisomaan. Kerratkaa yhdessä harjoitteen keskellä tuleva käsillä tehtävä liikesarja ”ylös – alas – eteenpäin – sivuille – ja taaksepäin – ensin yksi kerrallaan – sitten kaikki jonossa – niin kuin varpaat monossa”. Musiikin soidessa on tarkoituksena hypätä tasajalkaa alustalta toiselle.

Vinkki: ”Stop” - sana pysäyttää tasajalkaa hyppimisen juuri ennen liikesarjan alkamista.

Laulun sanat:

*Loms-loms loikitaan, ollaan niin kuin sammakoita.
Pompuloita, omenoita, pom-pom-pompitaan!
Ylös, alas, eteenpäin, sivuille, taaksepäin,
ensin yksi kerrallaan, sitten kaikki jonossa,
niin kuin varpaat monossa, niin kuin varpaat monossa.*

*Loms-loms loikitaan, ollaan niin kuin sammakoita.
Pompuloita, omenoita, pom-pom-pompitaan!
Ylös, alas, eteenpäin, sivuille, taaksepäin,
ensin yksi kerrallaan, sitten kaikki jonossa,
niin kuin varpaat monossa, niin kuin varpaat monossa.*

*Loms-loms loikitaan, ollaan niin kuin sammakoita.
Pompuloita, omenoita, pom-pom-pompitaan!
Ylös, alas, eteenpäin, sivuille, taaksepäin,
ensin yksi kerrallaan, sitten kaikki jonossa,
niin kuin varpaat monossa, niin kuin varpaat monossa. (x2)*

Taustalla soi musiikkina: Sammakkolaulu (Sopanen Satu: Lystitunti).

KARHUPERHE UINUU

Tarvitset: Suuripäisen pensselin

Ohjaa lapsia asettumaan mieluisaan paikkaan huoneen lattialle. Himmennä huoneen valaistusta. Kerro lapsille, että laitat soimaan rauhallista musiikkia. Sivele lasten jalkoja ja käsiä pensselillä laulun ajan.

Taustalla soi musiikkina: Yön ääniä (Musiikki- ja kulttuurikeskus VERSO: Piilometsän säveliä).

KOLME PIENTÄ POSSUA

Olipa kerran kolme pientä porsasta, joilla oli emo niin köyhä, ettei se jaksanut niitä elättää. Niinpä se lähetti ne maailmalle koettamaan onneaan.

Ensimmäinen porsas tapasi tiellä miehen, joka kantoi selässään olkilyhdettä.

- Antaisitkos minulle nuo oljet, niin rakentaisin itselleni mökin, porsas sanoi hänelle.

Mies antoi oljet, ja porsas rakensi niistä mökin.

Porsas eleli mukavasti uudismökissään, mutta eipä aikaakaan kun tuli susi, koputti oveen ja huusi:

- Pikku possu pikku possu, laske minut sisään!

- Enkä laske, enkä laske, en kautta leukapartani, vastasi porsas.

- Silloin minä henkäisen ja hönkäisen ja puhallan mökkisi kumoon, sanoi susi.

Ja se henkäisi ja hönkäisi ja puhalsi mökin kumoon. Mutta porsas juoksi pakoon minkä jaksoi, ettei susi söisi sitä suuhunsa.

Toinen porsas tapasi miehen, joka kantoi risukimppua.

- Antaisitkos minulle nuo risut, niin rakentaisin itselleni mökin, porsas sanoi hänelle.

Mies antoi risut, ja porsas rupesi rakentamaan. Siinä se risuinensa hyöri ja hääri, kun tuli tietä pitkin ensimmäinen porsas päästyään sudelta pakoon.

Yksissä tuumin porsaas rakensivat risumökin, mutta kota kun se oli valmis, ehätti paikalle susikin. Se koputti oveen ja huusi:

- Pikku possut, pikku possut, laskekaa minut sisään!

- Eipä lasketa, eipä lasketa, ei kautta leukapartani, vastasi toinen porsas.

- Silloin minä henkäisen ja hönkäisen ja puhallan mökkinne kumoon, sanoi susi.

Ja niin se henkäisi ja hönkäisi ja puhalsi mökin kumoon. Ja porsaas juoksivat pakoon minkä jaksivat.

Kolmas porsas tapasi miehen, joka kantoi tiilikuormaa.

- Antaisitkos minulle nuo tiilet, niin rakentaisin itselleni mökin, porsas sanoi hänelle.

Mies antoi tiilet, ja porsas rupesi rakentamaan. Siinä se tiilinensä hyöri ja hääri, kun tulivat tietä pitkin toiset porsaas päästyään sudelta pakoon.

Kolmissa miehin ne rakensivat ja kiirettä pitivät, mutta kohta kun mökki oli valmis, ehätti susi taas pihalle.

Se koputti oveen ja huusi:

- Pikku possut, pikku possut, laskekaa minut sisään!

- Eipä lasketa, eipä lasketa, ei kautta leukapartani, vastasi kolmas porsas.

- Silloin minä henkäisen ja hönkäisen ja puhallan mökkinne kumoon, sanoi susi.

Ja se henkäisi ja hönkäisi ja hönkäisi ja henkäisi, mutta ei saanut mökkiä kumoon. Ja pikku porsaas olivat mielissään, kun niillä oli niin luja mökki.

Mutta kyllä sutta harmitti, kun se ei saanut mökkiä kumoon ja nälkä oli kova. Se kiersi ja katseli, ja pitkän aikaa se tuumi miten saisi pikku porsaas kynsiinsä. Lopulta se kiipesi katolle ja yritti savupiipusta sisään. Mutta hyvin kävi porsaille: susi katolla lipesi ja muksahti piipusta suoraan vesikattilaan, joka oli kiehumassa liedellä. Kun pikku porsaas sen näkivät, ne panivat joutuisasti kattilan päälle kannen. Niin ne keittivät suden, söivät sen iltaruokseen, ja sitten ne asuivat onnellisina tiilimökissä elämänsä loppuun asti.

Deverell Catherine: Satujen maailma : perinteisiä satuaarteita. Suomentanut Anne Ali-Raatikainen. 2001.

KOLME PIENTÄ POSSUA -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Lankoja oljiksi, risuja, legoja tiiliksi, pikkutuolit lasten lukumäärän mukaan, pieni pata, possupäähineet rooliasuiksi, possu- ja susikäsinuket.

Olipa kerran kolme pientä porsasta, jotka lähtivät maailmalle. Pikkuporsaat nousivat linja-auton kyytiin kotipysäkillään.

Alkulämmittely: Bussilaulu

Pienin porsaista hyppäsi ensimmäisellä pysäkillä pois kyydistä. Se käveli tiellä ja huomasi tien sivussa kasan olkia. Porsas riemastui löytämistään oljistaan niin paljon, että sukelsi olkikasan joukkoon.

Alkulämmittely: Liikkumiset

Pienin porsas päätti rakentaa oljista majan itselleen. Kun maja oli valmis, paikalle saapui iso paha susi. Iso paha susi sanoi: "Pikkupossu, pikkupossu, avaa minulle ovi!" Pienin porsas vastasi: "Enkä avaa!" Susi sanoi: "Sitten minä puhkun ja puhisen niin, että talosi hajoaa!" Ja niin susi alkoi puhkua ja pienimmän porsaan maja hajosi. Porsas säikähti ja juoksi sutta pakoon.

Aktiivinen osuus: Miten eläimet liikkuvat?

Tällä välin keskimäinen porsas nousi bussista ulos metsän reunassa. Porsas alkoi kerätä risuja oman majansa rakentamiseen. Samaan aikaan pienin porsaista juoksi paikalle ja pyysi saada tulla keskimäisen porsaan luo asumaan. Keskimäinen porsas suostui pyyntöön. Ja niin porsaat jatkoivat majan rakentamista.

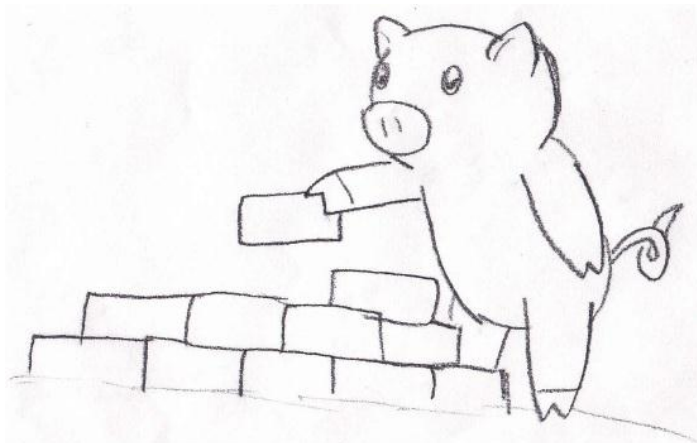
Aktiivinen osuus: Nosta kädet ylös, kurkota

Lopulta uurastuksen jälkeen porsaas saivat majan valmiiksi. Silloin iso paha susi saapui paikalle. Iso paha susi sanoi: "Pikkupossu, pikkupossu, avaa minulle ovi!" Keskimmäinen porsas vastasi: "Enkä avaa!" Susi sanoi: "Sitten minä puhkun ja puhisen niin, että talosi hajoaa!" Ja niin susi alkoi puhkua ja keskimmäisen porsaan maja hajosi. Porsaas säikähtivät ja säntäsivät yhdessä suurimman porsaan luokse.

Suurin porsas oli rakentamassa itselleen majaa tiilistä. Pienin ja keskimmäinen porsas pyysivät saada tulla suurimman porsaan luokse asumaan. Suurin porsas suostui ja totesi, että onkin hauskaa rakentaa majaa yhdessä. Ja niin porsaas saivat talon valmiiksi. Samaan aikaan iso paha susi saapui paikalle. Iso paha susi sanoi: "Pikkupossu, pikkupossu, avaa minulle ovi!" Suurin porsas vastasi: "Enkä avaa!" Susi sanoi: "Sitten minä puhkun ja puhisen niin, että talosi hajoaa!" Ja niin susi alkoi puhkua.

Porsaiden talo ei kaatunutkaan, ja susi muuttui erittäin vihaiseksi. Niinpä iso paha susi kiipesi tiilitalon katolle, mutta se liukastui ja putosi savupiipusta sisälle. Harmikseen savupiipun alla oli suuri pata kiehumassa, johon susi putosi. Niin porsaas saivat susipaistia ja elivät elämänsä onnellisena loppuun asti.

Rentoutus: Porsasveljesten uni

BUSSILAULU

Tarvitset: Pieniä tuoleja lasten lukumäärän mukaan.

Laittakaa tuolit jonoon kuvastamaan bussia. Ohjeista lapsia istumaan tuoleille. Kerro ja näytä säkeistöjen aikana tehtävät liikkeet.

Kannusta lapsia laulamaan laulun mukana.

Liikkeet:

1. säkeistö: Pyöritetään käsiä vartalon sivuilla kuvastamaan auton renkaita.
2. säkeistö: Painetaan "äänitorvea" laulun tahdissa.
3. säkeistö: Nostetaan etusormet pystyyn ja heilutetaan niitä pyyhkijöiden tapaan.

Laulun sanat:

Pyörät ne pyörivät ympäri, ympäri, ympäri

Pyörät ne pyörivät ympäri koko päivän.

Torvi se töötötti tööt-tööt-tööt, tööt-tööt-tööt, tööt-tööt-tööt

Torvi se töötötti tööt-tööt-tööt koko päivän.

Pyyhkijät pyyhkivät viuh-viuh-viuh, viuh-viuh-viuh, viuh-viuh-viuh

Pyyhkijät pyyhkivät viuh-viuh-viuh koko päivän.

Vinkki: Ennen harjoitetta voidaan lämmitellä ääntä kuulostelemalla, kuinka bussi hurisee, torvi tööttää tai pyyhkijät pyyhkivät.

Ambjornsen Roald & Doornbos Tove. Kukkuluuruu ja muita muskari-ikäisten lempilauluja ja -leikkejä.

LIKKUMISET

Ohjaa lapsia menemään valmiiksi maahan makaamaan. Kerro, että laulu alkaa ympäri kierimisellä. Ohjaa lapsia tekemään liikkeitä. Kerro lapsille, että leikin tarkoituksena on tehdä liikkeitä musiikin mukana tulevien ohjeiden mukaisesti. Leiki itse mukana näyttämässä esimerkkiä.

Laulun sanat:

*Kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja sitten seis!
Kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja kierien ja sitten seis!*

*Ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja sitten seis!
Ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja ryömien ja sitten seis!*

*Kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja sitten seis!
Kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja kontaten ja sitten seis!*

*Kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja sitten seis!
Kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja kävellen ja sitten seis!*

*Juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja sitten seis!
Juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja juosten ja sitten seis!*

*Hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja sitten seis!
Hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja hypellen ja sitten seis!*

Taustalla soi musiikkina: Liikkumiset (Alho Eve, Hautsalo Hilikka & Perkiö Soili: Vauvojen laulun aika).

MITEN ELÄIMET LIIKKUVAT?

Laita musiikki soimaan hiljaa taustalle. Nimeä lapsille jokin eläin ja kysy lapsilta, miten kyseinen eläin liikkuu ja äänтелеe. Ole itse esimerkkinä näyttämässä erilaisia eläinten liikkeitä ja ääntelytapoja. Kannusta lapsia tekemään liikkeitä korostetusti.

Esimerkkieläimet ja – liikkeet:

Porsas kävelee neljällä jalalla ja röhkii.

Käärme kiemurtelee maassa ja sihisee.

Pöllö lentää siivet levällään ja huhuilee.

Jänis pomppii kypälät maassa.

Hiiri kulkee pienenä ja piipittää.

Taustalla soi musiikkina: Mausteita kaukaa (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

NOSTA KÄDET YLÖS KURKOTA

Ohjeista lapsia seisomaan piirimuodostelmaan. Lue lapsille yksi säkeistö kerrallaan, minkä jälkeen kannusta lapsia laulamaan yhdessä laulun mukana. Tehkää laulussa esiintyvät liikkeet.

Laulun sanat:

*Nosta kädet ylös kurkota, kurkota
anna alas pudota, kosketa nyt varpaita,
varpaita, varpaita, varpaita.*

*Hyppää haaraperushyppyjä, hyppyjä
ota sitten vauhtia, hyppää kohti taivasta,
taivasta, taivasta, taivasta.*

*Laukaton nyt menkää yhdessä, yhdessä
kunnes kädet irtoaa, jatka yksin juoksua,
juoksua, juoksua, juoksua.*

*Juokse ihan hiljaa paikalla, paikalla
anna vauhdin pudota, ole ihan rentona,
rentona, rentona, rentona.*

*Mene juokse luokse ystävän, ystävän
ota häntä kädestä, juokse pari ympyrää,
ympyrää, ympyrää, ympyrää.*

Mukailtu laulusta Jänis istui maassa.

PORSASVELJESTEN UNI

Ohjaa lapsia menemään lattialle selinmakuulle, aivan kaverin viereen. Himmennä huoneen valaistusta. Kerro lapsille, että laitat soimaan rauhallista musiikkia. Sivele lasten jalkoja musiikin ajan.

Taustalla soi musiikkina: Suden pidot (Nuori Suomi Ry: Vauhtivarpaat).

MESTARIKARJUJA

Leksa ja Liina Leijona olivat hyvin ylpeitä, sillä ne saivat ensimmäisen pentunsa. Ne antoivat pennulle nimeksi Leo ja esittelivät sitä kaikille ystävilleen. "Se taitaa muistuttaa isäukkoaan", Leksa sanoi ja röyhisti rintaansa. "Siitä tulee koko leijonalauman nopein juoksija ja taitavin saalistaja. Ja sille kasvaa varmasti samanlainen upea harja, jollainen minullakin on."

Leo tassutteli kaikkialle isänsä ja emonsa perässä. Se kyllä juoksi ja saalisti ihan hyvin, mutta ei mitenkään erinomaisesti. "Yritätkö sinä edes tosissasi?" isä Leksa kysyi, kun Leo kipsutteli juoksulenkiltä viimeisenä. "Jäit muista jälkeen kilometrikaupalla. Mikä on hätänä? Onko sinulla nuha tai piikki tassussa? Voit kyllä kertoa minulle."

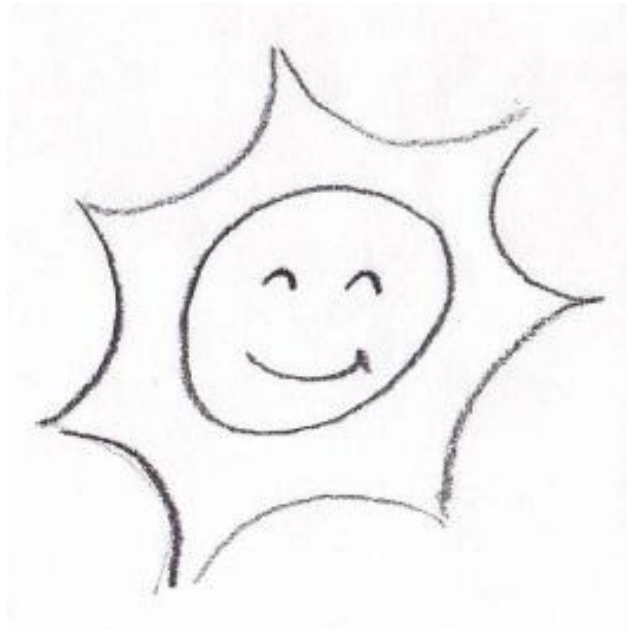
"Ei minulla ole mitään hätää, isä", Leo vastasi. Eikä Leolla ollutkaan mitään hätää, hän vain ei sattunut olemaan sellainen mestarisaalistaja ja huippujuoksija, mitä Leksa oli odottanut. Äiti Liina torjui Leksa: "Jätä poika rauhaan, se on hieno pentu. Sen harja alkaa kohta kasvamaan. Millainenkohan siitä tulee?" Leon harjasta kasvoi ihan hieno, mutta ei kovinkaan ihmeellinen. Leksa lopetti kerskumisen.

Eräänä päivänä sillä aikaa, kun aikuiset leijonat olivat metsästysretkellä, tuli hyeenalauma haistelemaan ruohokumparettä. Pienet pennut ja nuoret leijonat sautuivat lepäilemään juuri samalla kumpareella. Nuoret leijonat pomppasivat jaloilleen ja alkoivat murisemaan hyeenoille. Hyeenat eivät siitä kuitenkaan piitanneet.

Ne olivat huomanneet pienen ja pullean leijonanpennun ruohikossa ja alkoivat lähestyä tuota pentua. Toiset nuoret leijonat alkoivat karjahtelemaan ja yrittivät pelotella hyeenoita pois. Nuoret leijonat eivät kuitenkaan olleet koskaan karjhdelleet, ja niiden hennot äänet eivät pelottaneet hyeenoita ollenkaan. Sitten yhtäkkiä kuului kova: "MR Raur!"

Se oli Leo! Koko savanni sävähti karjahduksesta. Hyeenat juoksivat pois, mutta aikuiset leijonat palasivat takaisin kuultuaan metelin kumpareen lähellä. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että samanlaista karjahusta ei oltu koskaan ennen kuultu. Leo oli viimeinkin koko savannin tähti. Ja Leon isä Leksä oli hyvin onnellinen.

Baxter Nicola: Eläinjuttuja 2004.

MESTARIKARJUJA -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Vihreä kangas ruohikoksi, hiusharja rentoutukseen leijonien hännät rooliasuksi ja leijona- sekä hyeenäkäsineket.

Olipa kerran Leksa ja Liina Leijona, jotka saivat ensimmäisen pentunsa. Pieni pentu sai nimekseen Leo. Leksa Leijona oli tosi ylpeä pojastaan. "Minun pojastani tulee kaikkein nopein leijona ja hänestä tulee paras saalistaja. Minun pojalleni kasvaa tuuhea, näyttävä harjas aivan kuin minulla." Leijonalauma lähti yhdessä kävelylle.

Alkulämmittely: Kolme pientä leijonaa

Leo oli leikkisä leijonanpentu ja hän hyppeli vanhempiensa ympärillä. Leo oli hieman kömpelö, hän ei ollut kaikkein nopein juoksija muiden leijonanpentujen tavoin. Leksa isä huolestui pojastaan. "Onko kaikki kunnossa? Olet paljon hitaampi kuin muut leijonan pennut." Omasta mielestään Leo teki parhaansa. Liina äiti puolusti Leo poikaansa: "Sinä olet niin suloinen ja urhea poika. Sinä kasvat vielä isoksi leijonaksi. Vuodet kuluivat ja Leo kasvoi leikkiessään muiden leijonapentujen kanssa.

Alkulämmittely: Peilin edessä

Leijonan pennut tulivat kamalan nälkäisiksi leikkien jälkeen. Leo palasi omalle kotipesälleen, mutta Leon vanhemmat olivat lähdössä saalistamaan.

Aktiivinen osuus: Leijonamarssi

Aikuisten leijonien ollessa poissa leijonien reviirille tunkeutui kutsumattomia vieraita. Nälkäinen hyeenalauma oli haistanut leijonapentujen tuoksun kaukaa. Ne kuljeksivat ruohikon laidalla ja alkoivat piirittää pentuja joka puolelta. Hyeenat halusivat syödä leijonapennut lounaaksi.

Aktiivinen osuus: Leijonanmetsästys

Leijonapennut yrittivät karjua pelottavasti, mutta hyeenat lähestyivät lähestymistään. Yhtäkkiä Leo pomppasi hyeenalauman eteen. "RAURR!!" Leo tunsu itsensä suureksi ja rohkeaksi vapisevan hyeenalauman edessä. Hyeenat juoksivat pakoon hännät koipien välissä. Aikuiset leijonat olivat kuulleet saalistamassa ollessaan karjahduksia, joten he palasivat takaisin kotireviirilleen. Iso ja pienet leijonat hurrasivat Leolle, koska hän oli pelottanut pois hyeenalauman. Leo oli sankari ja hänen isänsä oli erittäin ylpeä hänestä.

Niin leijonat päivän päätteeksi makoilemaan savannin varjoihin.

Rentoutus: Leijonan harjaksen silitys

KOLME PIENTÄ LEIJONAA

Kerro lapsille, että laulun mukana leikitään sormilla. Ohjeista lapsia, kuinka liikkeet tehdään laulun aikana.

Liikkeet:

Laulun alussa pidetään kolmea sormea esillä. Laulun edetessä aina yksi sormi katoaa näkyvistä. Vuorten taakse, kauas pois – kohtiin voidaan keksiä sanoja kuvaavat käsiliikkeet. Kun isäleijona huutaa "RRAUH", heilutetaan taas kaikkia kolmea sormea.

Laulun sanat:

*Kolme pientä leijonaa lähti leikkimään
vuorten taakse, kauas pois.*

*Äitileijona huusi mur, mur, mur,
mutta vain kaksi leijonaa tuli takaisin.*

*Kaksi pientä leijonaa lähti leikkimään
vuorten taakse, kauas pois.*

*Äitileijona huusi mur, mur, mur,
mutta vain yksi leijona tuli takaisin.*

*Yksi pieni leijona lähti leikkimään
vuorten taakse, kauas pois.*

*Äitileijona huusi mur, mur, mur,
muttei yhtään leijonaa tullut takaisin.*

Puhuen:

Mutta silloin isäleijona karjaisi mahtavalla äänellä: "RRAUH!"

Laulaen:

Ja niin kolme leijonaa tuli takaisin!

Mukailtu laulusta "Viisi pientä ankkaa". Pekkarinen Sari & Vänskä Minna.

PEILIN EDESSÄ

Ohjaa lapsia menemään seisomaan piirimuodostelmaan. Ohjeista lapsia tekemään leikissä tehtäviä liikkeitä laulussa tulevien ohjeiden mukaan.

Laulun sanat:

Peilin edessä kun taputan
peilikuva mulle taputtaa.

Ei sitä tarvii opettaa eikä millään malta lopettaa
kun taputan, peilikuva taputtaa!

Peilin edessä kun tallustan
peilikuva kanssani tallustaa.

Ei sitä tarvii opettaa eikä millään malta lopettaa
kun tallustan, peilikuva tallustaa!

Peilin edessä kun vilkutan
peilikuva mulle vilkuttaa

Ei sitä tarvii opettaa eikä millään malta lopettaa
kun vilkutan, peilikuva vilkuttaa!

Peilin edessä kun tuuletan

peilikuva kanssani tuulettaa! Jee jee jee jee jee!
Ei sitä tarvii opettaa eikä millään malta lopettaa
kun tuuletan, peilikuva tuulettaa!

Liikkeet:

taputetaan

pään pudistusta
taputetaan

tallustetaan

pään pudistusta
tallustetaan

vilkutetaan oikealla kädellä
vilkutetaan vasemmalla
kädellä

pään pudistusta, kävellään
paikalla
vilkutetaan molemmilla
käsillä

heilutetaan käsiä pään
yläpuolella

huudetaan kovaa
pään pudistusta
heilutetaan käsiä pään
yläpuolella

Peilin edessä kun irvistän

peilikuva mulle irvistää. BLÖÖH!

Ei sitä tarvii opettaa eikä millään malta lopettaa
kun irvistän, peilikuva irvistää!

Kun irvistän, peilikuva hirvittää!

irvistellään, kädet kasvojen
sivulle

kieli ulos

pään pudistusta

Irvistellään

irvistetään ja karjaistaan

kuin leijona

Taustalla soi musiikkina: Peilin edessä (Fröbelin palikat: Parhaat palat. Hittejä
levyiltä ja videoilta).

LEIJONAMARSSI

Kysy lapsilta miten marssitaan, pompitaan, tanssitaan, hiivitään, karjutaan leijonan tavalla ja pyöritään. Voit lukea laulettavan säkeistön ääneen lapsille, jonka jälkeen laulatte sen yhdessä. Kannusta lapsia esittämään laulun mukana tehtävää liikettä. Laulun melodian voit soveltaa itse lapsiryhmälle sopivaksi.

Laulun sanat:

*Leijonat ne marssivat, marssivat, marssivat
Leijonat ne marssivat, la la la la laa!*

*Leijonat ne pomppivat, pomppivat, pomppivat
Leijonat ne pomppivat, la la la la laa!*

*Leijonat ne tanssivat, tanssivat, tanssivat
Leijonat ne tanssivat, la la la la laa!*

*Leijonat ne hiipivät, hiipivät, hiipivät
Leijonat ne hiipivät, la la la la laa!*

*Leijonat ne karjuvat, karjuvat, karjuvat
Leijonat ne karjuvat, la la la la laa!*

*Leijonat ne pyörivät, pyörivät, pyörivät
Leijonat ne pyörivät, la la la la laa!*

Mukailtu laulusta "Lumiukkomarssi". Pekkarinen Sari & Vänskä Minna.

LEIJONANMETSÄSTYS

Ohjeista lapsia menemään lattialle istumaan piiriin. Keksikää ja ideoikaa yhdessä, miten ruohikossa, suolla, joessa ja vuorella voidaan liikkua. Kannusta lapsia laulamaan laulun mukana.

Laulun sanat:

Leijonaa mä metsästään. Tahdon saada suuren. Enkä pelkää ollenkaan.

(puhuen) Edessä on ruohikko. Tiheä, viiltävä ruohikko.

Sitä ei voi ylittää. Sitä ei voi alittaa. Sitä ei voi kiertää.

(puhuen) Täytyy mennä lävitse. Viuh, viuh, viuh, viuh, viuh, viuh, viuh, viuh.

Leijonaa mä metsästään. Tahdon saada suuren. Enkä pelkää ollenkaan.

(puhuen) Edessä on suo. Märkä, upottava suo.

Sitä ei voi ylittää. Sitä ei voi alittaa. Sitä ei voi kiertää.

(puhuen) Täytyy mennä lävitse. Slurp, slurp, slurp, slurp, slurp, slurp, slurp, slurp.

Leijonaa mä metsästään. Tahdon saada suuren. Enkä pelkää ollenkaan.

(puhuen) Edessä on joki. Kylmä, syvä joki.

Sitä ei voi ylittää. Sitä ei voi alittaa. Sitä ei voi kiertää.

(puhuen) Täytyy mennä siltaa myöten.

Leijonaa mä metsästään. Tahdon saada suuren. Enkä pelkää ollenkaan.

(puhuen) Edessä on vuori. Vuoressa on luola.

Sitä ei voi ylittää. Sitä ei voi alittaa. Sitä ei voi kiertää.

(puhuen) Täytyy mennä luolaan.

(puhuen) Luolassa on pimeää. Luolassa on kylmä. Jotain pehmoista. Jotain karvaista.

(huutaen) Iiiiik, leijona! (rummutetaan jalkoja)

(puhuen) Ovi auki! Ovi kiinni! Vihdoinkin kotona.

Taustalla soi musiikkina: Leijonanmetsästys (Fröbelin palikat: Parhaat palat. Hittejä levyiltä ja videoilta).

LEIJONAN HARJAKSEN SILITYS

Tarvitset: Hiusharja

Ohjaa lapsia menemään mieluisaan paikkaan lattialle selinmakuulle ja laittamaan silmät kiinni. Himmennä huoneen valaistusta. Kerro, että laitat soimaan rauhallista musiikkia. Musiikin alkaessa hiero vuorotellen rauhallisin liikkein lapsen päätä molemmin käsin tai hiusharjalla. Hierotaan rauhallisesti ja lopuksi pysäytetään liike ja otetaan molemmin käsin päästä kiinni kevyesti puristaen.

Taustalla soi musiikkina: Begin (New Japan Philharmonic Orchestra).

SALAKAVALA TIIKERIKÄÄRME

Ollaan Australiassa. Kenguru Loikkeliini, vompatti Volmari ja poika nimeltä Valtteri etsivät Valtterin kadonnutta Vilhelmi-veljeä. Vompatti on Australiassa asuva pussieläin. Se kantaa poikastaan vatsan kohdalla olevassa pussissa. Akaasia on Australiassa kasvava puu.

Noustiin loivaa ylämäkeä jokivartta pitkin. Soinen maasto päättyi, joki kapeni, vesi kirkastui ja sen virtaus voimistui. Maaperä ei enää upottanut askelten alla, ja kulku kävi nyt kevyemmin. Ystävykset tarkkailivat ympäristöä valppain katsein saadakseen varmuuden siitä, että olivat oikeilla jäljillä.

Kapenevan joenuoman rantakivissä oli siellä täällä jälkiä punaisesta maalista – samaa punaista, jota oli ollut puiden rungoissa kallioon hakattujen portaiden luona. Tätä kautta oli soudettu punaisella veneellä.

Hiphei! Hihkaisi Valtteri. – Nyt tavoitamme Vilhelmin pian!

Toivottavasti, lopultakin! Volmari mutisi.

Vaikeuksia on ollut enemmän kuin tarpeeksi, Valtteri myönsi mutta toive tilanteen kirkastumisesta osoittautui turhaksi heti. Volmari jähmettyi paikoilleen ja kuiskasi varoituksen.

STOP!

Mitä nyt? Hämmästyti Valtteri.

Akaasian oksalla...aivan edessäsi!

Yksi akaasian oksista huojui merkillisesti... Vasta nyt Valtteri ja Loikkeliini huomasivat, ettei se oksa ollutkaan. Se oli yli metrin pituinen käärme!

Käärme oli loikonut akaasian oksalla paistellen kaikessa rauhassa päivää, kun kolmikon askelten töminä ja iloinen rupattelu olivat herättäneet sen.

Tiikerikäärme, Volmari kuiskasi.

Loikkeliini ja Volmari tiesivät, että tiikerikäärme on Australian vaarallisimpia käärmeitä. Sen myrkkyy on tappavaa. Kaiken lisäksi tiikerikäärme on enemmänkin kuin ärtyisä: se ei siedä vähäisintäkään häirintää. Tiikerikäärme huojui edestakaisin uhkaavasti, valmiina iskemään. Se ei nähtävästi kyennyt päättämään, kenen kimppuun kävisi ensiksi.

Valtteriolla oli vyössään taskulamppu. Varoen hän hivutti sen käteensä ja suuntasi kirkkaan valon tiikerikäärmeen rävähtämättömiin silmiin. Käärme sokaistui ja väisti valonsädettä. Mutta nyt se oli todella vihainen! Se kiersi häntänsä oksan ympäri, ponnisti lujaa ja syöksyi nuolena Valtteria kohti. Salamannopeasti poika heittäytyi sivuun.

Käärme kiemurteli maassa, kohottautui ja aikoi iskeä uudelleen. Mutta Loikkeliini oli jo ehtinyt siepata bumeranginsa ja viskata sen hyökkäävää tiikerikäärmettä kohti. Bumerangi kieppui ilmassa kuin hyrrä, syöksyi tiikerikäärmettä päin – ja kiersi sen umpisolmuun! Häkeltynyt käärme ponnahteli maassa, kierien sinne tänne kuin epämuotoinen kirjava pallo. Vähitellen se ajautui joen töyräälle ja molskahti sukellukseen veteen. Aaltojen laajenevat renkaat osoittivat paikan, mihin se oli uponnut.

Veden virtaus kuljetti tiikerikäärmettä yhä kauemmaksi alajuoksun suuntaan. Jäljelle jäin vain muutama ilmakupla. Hetken aikaa ystävykset tuijottivat toisiaan vaiti. Sitten kohottivat riemuhuudon, syöksyivät toistensa syliin ja takoivat toisiaan olalle. Yhteistyö voittaa salakavalan tiikerikäärmeenkin – kaikki kolme olivat jälleen kerran pelastuneet!

Ylönen Hilikka: Satuviitta 2008. Alkuperäisen sadun on kirjoittanut
Laulainen Leena: Loikkeliini vaarojen joella 2006.

SALAKAVALA TIIKERIKÄÄRME -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Sininen kangas joeksi, punainen teippi tai kankaan paloja punaiseksi maaliksi, keppi oksaksi, taskulamppu, laululaatikoon bumerangeja lasten lukumäärän mukaan, rentoutukseen viuhka, lehti tai huivi, askarrellut kengurun tai vompatin korvat sekä kenguru-, vompatti-, ihmis- ja käärmejäsinukke.

Olipa kerran Kenguru Loikkeliini, vompatti Volmari ja Valtteri-poika, jotka asuivat Australiassa. Valtterin Vilhelmi-veli oli kadonnut, joten kaverukset etsivät häntä. Kaverukset leikkivät kulkiessaan ja temmelsivät jokivarren reunuksella. Joen virtaus voimistui vierellä ja maalla oli helpompi kävellä.

Alkulämmittely: Nyt on aika

Ystävykset olivat kavunneet jo pitkän matkaa jyrkkää ylämäkeä ja olivat varmoja, että löytäisivät kadoksissa olleen veljen. Volmari pysähtyi paikalleen ja huomasi jotakin joen kallion kivellä: "Katsokaa, täällä on punaista maalia. Olen varmasti nähnyt tätä samaa maalia jossakin." Valtteri huudahti: "Olemme siis oikeilla jäljillä! Minä tiesin!" Kaverukset olivat riemuissaan, kun olivat viimein päässeet oikeille jäljille.

Alkulämmittely: Laukka savannilla

"Seis! Nyt ei saa liikkua!" huudahti Volmari. Kaverusten riemu katkesi hetkessä. Kaikki jäähmettyivät paikoilleen. "Katsokaa...puun oksalla roikkuu jotain..." Aivan kaverusten edessä puun oksalla kiemurteli suurikokoinen käärme. Käärme oli paistatellut auringossa, kunnes kaverusten iloinen ja äänekäs huudahtelu herätti sen. Volmari kuiskasi hyvin hiljaa: "Tiikerikäärme."

Aktiivinen osuus: Eläinlaulu

Kaverukset pelkäsivät tiikerikäärmettä, koska se oli hyvin vaarallinen. Tiikerikäärme ei kestänyt kovaa melua ja se oli hyvin äkäinen. Tiikerikäärme valmistautui hyökkäykseen. Valtteri otti oman taskulamppunsa ja sokaisi tiikerikäärmeen silmiä häikäisevällä valolla. Käärme ei nähnyt mitään ja tuli entistä vihasemmaksi. Se kietoutui osittain oksan ympäri ja hyökkäsi suoraan Valtteria kohti. Valtteri oli vikkelä ja kerkesi väistää.

Aktiivinen osuus: Kierrän, käyn ja katselen

Sitten Loikkeliini otti bumeranginsa ja heitti sen kohti tiikerikäärmettä. Bumerangi osui tiikerikäärmeeseen ja kieputti sen tiukkaan solmuun. Käärme oli tyrmistynyt ja pettynyt. Käärmeen yrittäessä päästä vapaaksi solmusta se tipahti joen virran vietäväksi. Tiikerikäärmettä ei sen koommin näkynyt. Kaverukset pääsivät jatkamaan Vilhelmi-veljen etsimistä.

Rentoutus: Viidakon uni

NYT ON AIKA

Ohjeista lapsia ottamaan lattialta vapaata tilaa itselleen ja toimimaan laulun sanojen mukaisesti. Ole itse näyttämässä malliesimerkkiä.

Laulun sanat:

Nyt on aika hypellä, hypellä ja hypellä. Nyt on aika hypellä, on aika hypellä.

Nyt on aika venytellä, venytellä ja venytellä. Nyt on aika venytellä, on aika venytellä.

Nyt on aika marssia, marssia ja marssia. Nyt on aika marssia, on aika marssia.

Nyt on aika rokata, rokata ja rokata. Nyt on aika rokata, on aika rokata.

Nyt on aika valssata, valssata ja valssata. Nyt on aika valssata, on aika valssata.

Nyt on aika sambata, sambata ja sambata. Nyt on aika sambata, on aika sambata.

Taustalla soi musiikkina: Nyt on aika (Sopanen Satu: Taikapeitto).

LAUKKA SAVANNILLA

Liikkeet:

Ohjeista lapsia laukkaamaan musiikin tahdissa pidempiä ja lyhyempiä laukka-askeleita. Näytä itse millaiset ovat laukka-askleet. Kerro lapsille, että katkaiset musiikin välillä, huudat heille eläimen nimen: lintu, tiikeri tai käärme. Eläimen nimen kuulleessaan lapset menevät linnuksi varpailleen tai tiikeriksi kontalleen tai käärmeeksi lattialle mahalleen. Musiikin jatkuessa laukkaava joukko jatkaa matkaa.

Vinkki: Voitte keksiä leikkiin lisää erilaisia eläimiä ja eläinten asentoja.

Taustalla soi musiikkina: Laukka savannilla (Nuori Suomi Ry: Kehokekkerit).

ELÄINLAULU

Ohjeista lapsia ottamaan tilaa lattialta. Kerro, että laitat musiikkia soimaan ja että laulun mukaan äännellään sekä liikutaan eri eläinten tavoin.

Liikkeet:

Eläinlaulussa kontataan, madellaan, vaaputaan tai hypitään laulun tahdissa. Kertosäkeistössä matkitaan eläimen ääntä.

Laulun sanat:

*Minä olen koira, koira, koira. Minä olen koira ja osaan haukkua.
Hau, hau, hau – hau hau hau.*

*Minä olen kissa, kissa, kissa. Minä olen kissa ja osaan naukua.
Miauu, miauu, miauu – miauu miauu miauu.*

*Minä olen käärme, käärme, käärme. Minä olen käärme ja osaan sihistä.
Sh, sh, sh – sh, sh, sh.*

*Minä olen ankkuri, ankkuri, ankkuri. Minä olen ankkuri ja osaan vaakua.
Kvaak, kvaak, kvaak – kvaak, kvaak, kvaak.*

*Minä olen lehmä, lehmä, lehmä. Minä olen lehmä ja osaan ammuu.
Muu muu muu – muu muu muu.*

*Minä olen hevonen, hevonen, hevonen. Minä olen hevonen ja osaan hirnua.
Ih-hah-haa – ih-hah-haa.*

Taustalla soi musiikkina: Eläinlaulu (Bell Niina: Pienet sammakot ja muita eläinlauluja).

KIERRÄN, KÄYN JA KATSELEN

Laululaatikko asetetaan piirin sisäpuolelle, lähelle piirin kehää. Liikutaan piirissä myötäpäivään.

Laulun lopussa se lapsista, joka on laatikon kohdalla, saa ottaa laatikosta lapun, jossa lukee laulun nimi. Laulu lauletaan, jonka jälkeen palataan taas "Kierrän, käyn ja katselen" – lauluun.

Laulun sanat:

Kierrän, käyn ja katselen – ja lauluani etsin. Mistä sen nyt löytänen – ja mistä sen nyt keksin?

Vinkki: Laatikossa voi olla myös hauskoja tehtäviä, kuten hyppely, konttaaminen jne. "Kierrän, käyn ja katselen" – laulua kannattaa laulaa myös eri tavoilla, esimerkiksi **nopeasti, hitaasti, kyykyssä, kädet korvilla** jne.

Taustalla soi musiikkina: Kierrän, käyn ja katselen (Paasolainen Tuuli: Pienestä laulusta iso ilo. Uusia lastenlauluja. Virikkeitä musiikkihetken suunnitteluun).

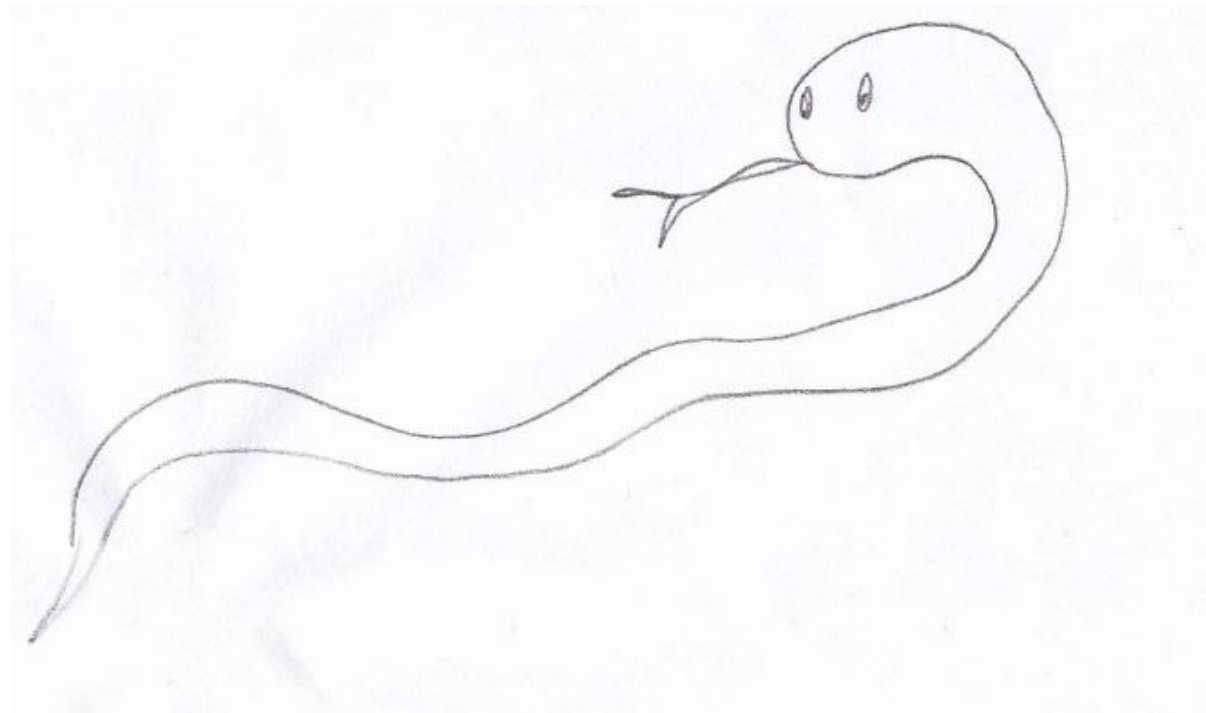
Paasolainen Tuuli: Pienestä laulusta iso ilo. Uusia lastenlauluja. Virikkeitä musiikkihetken suunnitteluun.

VIIDAKON UNI

Tarvitset: Viuhka, lehti tai huivi

Ohjaa lapsia menemään lattialle selinmakuulle mukavaan paikkaan. Laita musiikki soimaan. Kierrä lasten luona hitaasti antamassa "tuulen virettä" lapsen päin viuhkalla, lehdellä tai huivilla.

Taustalla soi musiikkina: Viidakossa (Minä Itte -orkesteri: Kippurallaa).

KOLME PUKKIA

Olipa kerran kolme pukkia, jotka asuivat vuoren rinteellä. Siellä ei kasvanut enää ruohoa, mutta joen toisella puolen oli ruohoinen niitty. Niitylle päästäkseen pukkien oli kuljettava sillan yli. Mutta sillan alla asui ilkeä peikko.

*Eräänä päivänä Pikku-Pukki astui varovasti sillalle, kip-kop, kip-kop.
Kuka kulkee minun sillallani? Karjui peikko.
Minä vain, Pikku-Pukki, vastasi pukki lempeällä äänellä.
Ahaa! Minä tulen ylös ja syön sinut, sanoi peikko.
Älä minua syö. Minun veljeni tulee kohta. Hän on paljon lihavampi kuin minä.*

*Peikko nurisi ja murisi, mutta päästi Pikku-Pukin menemään.
Kohta astui Keski-Pukki sillalle. K i p – k o p, k i p – k o p.
Kuka kulkee minun sillallani? Karjui peikko.
Minä vain, Keski-Pukki, vastasi pukki.
Ahaa! Minä tulen ylös ja syön sinut, sanoi peikko.
Älä minua syö. Minun veljeni tulee kohta. Hän on paljon lihavampi kuin minä.*

*Peikko nurisi ja murisi, mutta päästi Keski-Pukin menemään.
Kohta astui Iso-Pukki sillalle, KIP-KOP, KIP-KOP.
Kuka kulkee minun sillallani? Karjui peikko.
MINÄ VAIN, ISO-PUKKI.
Ahaa! Minä tulen ylös ja syön sinut, sanoi peikko.
TULE VAIN. EN PELKÄÄ.
Peikko tuli ylös. Mutta Iso-Pukki puski peikon suoraan jokeen. Eikä peikkoa nähty enää koskaan niillä main. Sitten Iso-Pukki meni toisten pukkien luo niitylle. Ruoho oli makoisaa ja pukit söivät vatsansa täyteen. Sen pituinen se.*

Ylönen Hilkka: Satulaivan matkassa 2007. Alkuperäisen sadun on kirjoittanut Huovi Hannele: Iloinen lukukirja 2 1992.

KOLME PUKKIA -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Harmaa kangas vuoreksi, vihreä kangas niityksi, sininen kangas joeksi, ruskea kangas sillaksi, jokaiselle lapselle oma hernepussi, heittorengas, pallo, ohut kirja ja maalarinteippiä rasteiksi sekä pukki- ja peikkokäsineet.

Kaukana vuorten rinteillä asui kolme pukkiä. Vuorten rinteillä ruoho oli päässyt loppumaan, mutta joen toisella puolella kasvoi paljon ruohoa. Pukkien oli päästävä toiselle puolelle. Joen yli meni silta, mutta sillan alla asui pelottava peikko.

Alkulämmittely: Peikkojumppa

Kauniina päivänä Pikku-Pukki asteli sillalle. "Kuka uskaltaa kulkea minun sillallani?" kuului peikon vihainen ääni sillan alta. "Minä vain Pikku-Pukki" vastasi pukki. "Minäpä tulen ylös ja pistän sinut poskeeni!" Uhkasi peikko. "Älä minua syö. Minun veljeni tulee kohta. Hän on paljon lihavampi kuin minä."

Alkulämmittely: Pikku-Pukki ja peikkohippa

Peikko nurisi ja murisi, mutta päästi Pikku-Pukin menemään. Seuraavaksi sillalle tepasteli Keski-Pukki. "Kuka uskaltaa kulkea minun sillallani?" kuului peikon vihainen ääni sillan alta. "Minä vain Keski-Pukki" vastasi pukki. "Minäpä tulen ylös ja pistän sinut poskeeni!" Uhkasi peikko. "Älä minua syö. Minun veljeni tulee kohta. Hän on paljon lihavampi kuin minä." Peikko nurisi ja murisi, mutta päästi Keski-Pukin menemään.

Aktiivinen osuus: Sillat ja portit

Viimeisenä sillalle astui Iso-Pukki. *”Kuka uskaltaa kulkea minun sillallani?”* kuului peikon vihainen ääni sillan alta. *”Minä vain ISO-PUKKI!”* vastasi pukki. *”Minäpä tulen ylös ja pistän sinut poskeeni!”* Uhkasi peikko. *”SEN KUN TULET. MINÄ EN SINUA PELKÄÄ!”* Peikko kapusi sillan päälle. Iso-Pukki työnsi suurilla sarvillaan peikon jokeen. Iso-Pukki meni niitylle muiden pukkien kanssa.

Aktiivinen osuus: Esineiden kuljetus niityllä

Ruoho oli oikein makoisaa ja pukit söivät vatsansa täyteen ruohoa. Eikä peikkoa nähty enää niillä main. Sen pituinen se.

Rentoutus: Kolmen pukin rentoutus

PEIKKOJUMPPA

Ohjeista lapsia ottamaan tilaa, jotta he voivat liikkua vapaasti paikallaan. Ohjeista lapsia jumppaamaan musiikin mukana annettujen ohjeiden mukaisesti. Laita musiikki soimaan. Ole esimerkkinä lasten edessä näyttämässä liikkeitä.

Laulun sanat:

*Aamuvarhaisella peikkopoika kädet ensin ylös kohottaa.
Vuorotellen polviensa nostaa ja sormiansa vielä ravistaa.
Hetken vielä hyppii tasajalkaa, se veren kuulemma saa kiertämään.
Sitten vasta venyttely alkaa.
Hän maata kohti syvään kumartaa. Hän venyttää, hän pyllistää.
Näin on venytellyt peikkopoika, on peikkomamman vuoro aloittaa.*

*Aamuvarhaisella peikkomamma kädet ensin ylös kohottaa.
Vuorotellen polviensa nostaa ja sormiansa vielä ravistaa.
Hetken vielä hyppii tasajalkaa, se veren kuulemma saa kiertämään.
Sitten vasta venyttely alkaa.
Hän maata kohti syvään kumartaa. Hän venyttää, hän pyllistää.
Näin on venytellyt peikkomamma, on peikkopapan vuoro aloittaa.*

*Aamuvarhaisella peikkopappa kädet ensin ylös kohottaa.
Vuorotellen polviensa nostaa ja sormiansa vielä ravistaa.
Hetken vielä hyppii tasajalkaa, se veren kuulemma saa kiertämään.
Sitten vasta venyttely alkaa.
Hän maata kohti syvään kumartaa. Hän venyttää, hän pyllistää.
Näin on venytellyt peikkopappa ja näin on aika laulu lopettaa.*

Taustalla soi musiikkina: Peikkojumppa (Sopanen Satu: Lystitunti).

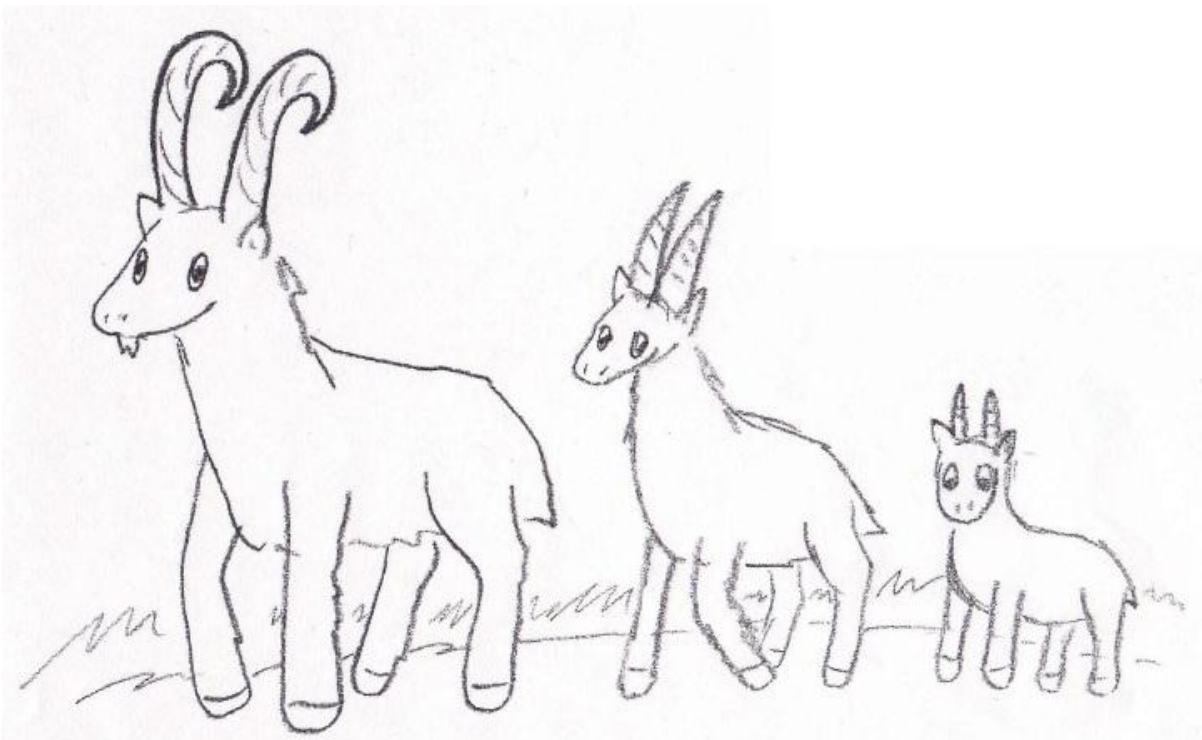
PIKKU-PUKKI JA PEIKKOHIPPA

Hippaleikki on muunnelma x-hipasta.

Kerro lapsille leikin säännöt: Yksi leikkijöistä on peikko ja toimii hippana. Toiset ovat Pikku-Pukkeja. Peikon kosketuksesta kiinni jäänyt pukki jähmettyy paikalleen seisomaan jalat haara-asennossa. Muut Pikku-Pukit voivat pelastaa kiinni jääneen konttaamalla hänen jalkojensa välistä.

Taustalla soi musiikkina: Kirppusirkus (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

Kotka Riika: Tarinat tunteiden tulkkina. Toiminnallisia ideoita satujen ja draaman maailmasta.

SILLAT JA PORTIT

Liikkeet:

Ohjeista lapsia menemään jonoon. Ohjaa lapsia lähtemään liikkeelle musiikin alkaessa hyppyaskelin/juosten. Kerro lapsille, että heidän on tarkoitus liikkua koko ajan jonossa. Anna merkkiäänäni valitsemallasi soittimella (esimerkiksi triangelilla), jolloin lapsista ensimmäinen tekee sillan tai portin. Koko jono menee sillan alitse tai portin ylitse. Sillan tai portin tehnyt lapsi siirtyy jonon viimeiseksi, jolloin jonossa toisena olleesta lapsesta tulee jonon johtaja. Jonon johtaja lähtee uudestaan liikkeelle hyppyaskelin/juosten.

Vinkki: Silta on alitettava tai portti on ylitettävä koskematta niihin. Musiikin loppuessa koko jono lysähtää lattialle selinmakuulle.

Taustalla soi musiikkina: Sillat ja portit (Nuori Suomi Ry: Kehokekkerit).

ESINEIDEN KULJETUS NIITYLLÄ

Tarvitset: Jokaiselle lapselle oma hernepussi, heittorengas, pallo, ohut kirja ja maalarinteippiä rasteiksi.

Ohjeista lapset menemään riviin jättäen rakosen vieruskaveriinsa. Merkitse lasten paikat lattiaan maalarinteipillä rasti, josta lapsi tietää oman paikkansa. Käy merkitsemässä rasti vastakkaiselle puolelle huonetta; jokaiselle lapselle oma rasti. Jokaiselle lapselle syntyy paikka a ja paikka b, joiden väliä kuljetaan eri tavoin esineen kanssa. Esineet jätetään toiselle rastille ja palataan samalla tavalla takaisin a pisteelle ilman esinettä.

Ohjeista lapsia noutamaan itseltäsi yksi hernepussi, yksi heittorengas, yksi pallo ja yksi ohut kirja. Ohjaa lapsia viemään tavarat yksitellen omalle paikalle.

Leikin tarkoituksena on, että jokainen lapsi kuljettaa yhden esineen vuoronperään toiselle rastipaikalle. Kerro lapsille esineiden kuljetusjärjestys kuten ensin hernepussi, toisena heittorengas, kolmantena pallo ja neljäntenä kirja. Hernepussi laitetaan selän päälle ja kuljetaan konttaamalla toiselle rastille. Heittorengas laitetaan ranteeseen ja kuljetaan kinkkaamalla. Palloa kuljetaan kädessä ja mennään takaperin. Kirja asetetaan pään päälle ja kävellään.

Laita taustamusiikki soimaan. Huolehdi, että lapset liikkuvat molempiin suuntiin annetun liikkeen mukaisesti. Auta lapsia tarvittaessa esineen laitossa ja liikkeen tekemisessä. Leikin lopussa lapset ovat palanneet takaisin pisteeseen a ja esineet ovat siirtyneet pisteeseen b.

Taustalla soi musiikkina: Piirakoita ja pullaa (Nuori Suomi Ry: Vauhtivarpaat).

KOLMEN PUKIN RENTOUTUS

Ohjeista yksi lapsista menemään lattialle selinmakuulle. Ohjaa seuraava lapsi laittamaan pää edellisen lapsen vatsan päälle. Seuraava lapsi laittaa päänsä edellisen vatsan päälle. Lasten asennosta muodostuu "kalanruotokuvio".

Ohjeista lapsia laittamaan silmät kiinni ja kuuntelemaan omaa ja kaverin hengitystä. Kerro lapsille, että laitat soimaan "Mököpeikon pesäkolo" – laulun. Himmennä huoneen valaistusta ja laita musiikki soimaan.

Taustalla soi musiikkina: Mököpeikon pesäkolo (Kyösti ja Markus: Soiva Siili).

ETANA RYÖMIMISKILPAILUSSA

Eräänä päivänä etana ja toukka päättivät pitää ryömimiskilpailun.

"Toukka on kyllä paljon nopeampi", leppäkerttu sanoi ystävälleen madolle.

"Se voittaa aivan varmasti."

Mato pohti: "Riippuu siitä, miten pitkä matka on."

"Höpön pöpön! Mitä väliä sillä muka olisi?" sanoi leppäkerttu.

Mato hymähti ja kiemurteli pois.

Pian selvisi, että ryömimiskilpailun matka oli todella pitkä. Se meni koko puutarhan poikki ja takaisin.

Muuan heinäsiirkka totesi: "Niillä menee puoli kesää siihen matkaan. Minä voin kertoa uutisia kisasta kaikille, sillä selviän matkasta vain muutamalla loikalla."

"Paikoillenne, valmiit, hep!" huusi suuri koppakuoriainen, ja niin kilpailu alkoi.

Seuraavien päivien aikana heinäsiirkka kertoi muille, kuinka kilpailu edistyi.

Etana ryömi vakaasti eteenpäin, mutta toukka meni kilpailun johtoon heti ja sai hyvän etumatkan.

Eräänä päivänä heinäsiirkka loikki kertomaan hälyttäviä uutisia toukan kannattajille. Heinäsiirkka huusi: "Toukka pysähtyi! Se puki päälleen ruskean takin ja roikkuu nyt ylösalaisin lehdestä! Se tarvitsee varmaan lepotaunon."

Toukka jatkoi nukkumistaan päivä toisensa jälkeen. Eräänä aamuna etana sai toukan kiinni ja ohitti sen.

Kaikki muut ötökät odottivat maalissa juhlistaakseen kilpailun voittajaa.

Etana otti loppukirin juuri ennen maalia. Yhtäkkiä etanan yläpuolelta kuului suhahdus, ja kaunis perhonen lehahti sen ohi. Se huudahti toukan äänellä:

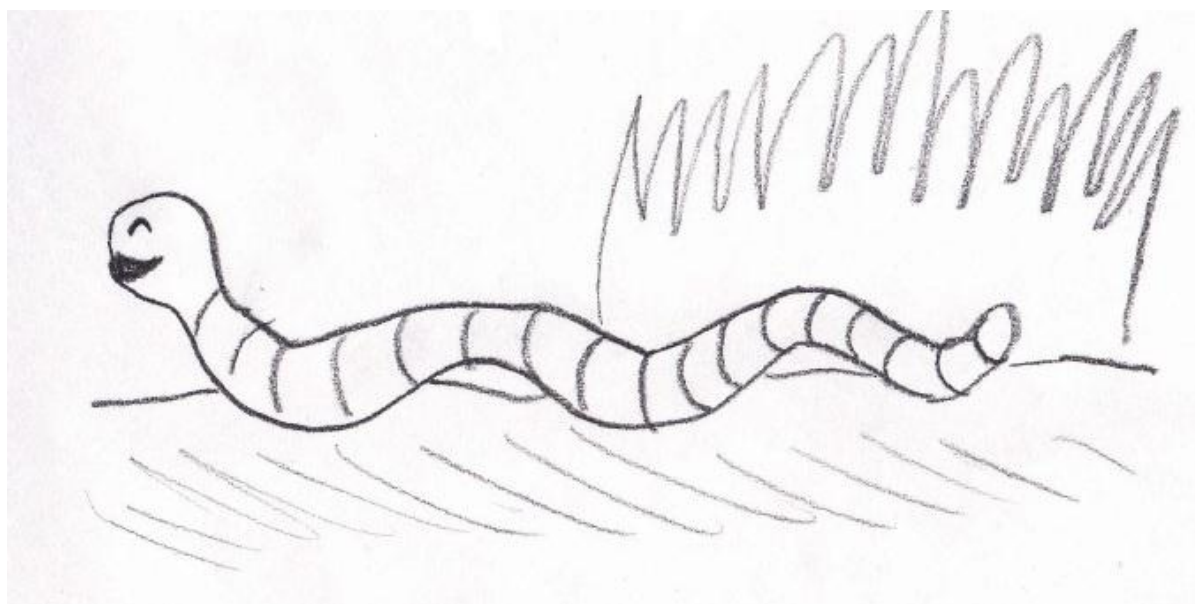
"Minä voitin!"

Etana hyväksyi häviönsä eikä sitä harmittanut. Se sanoi: "En odottanutkaan voittavani, mutta oli hauska yrittää."

Matto huomautti kaikille: "Oikeastaan, etana voitti. Tämähän oli ryömimiskilpailu ja toukka, josta tulikin perhonen, lensi maaliviivan yli. Hyvin tehty, etana!"

Ja niin kaikki hurrasivat etanalle, myös perhonen.

Baxter Nicola: Eläinjuttuja 2004.

ETANA RYÖMIMISKILPAILUSSA –toimintakokonaisuus

Tarvitset: Ruskea kangas tieksi, suuri kangaspussi ja muovisia kuvakortteja (esimerkiksi kukan kuvia), iso jumppapallo, etanapäähineet esimerkiksi piipunstrassista sekä etana-, toukka- ja perhoskäsinuket.

Olipa kerran etana ja toukka, jotka halusivat järjestää ryömimiskilpailun. Etanan ja toukan ötökkäkaverit olivat varmoja siitä, että toukka voittaa kisan.

Alkulämmittely: Ryömimislaulu

Ryömittävä matka oli suuren puutarhan poikki edestakaisin. Etanan ja toukan ötökkäkaverukset epäilivät edelleen tuleeko kisasta yhtään mitään. Hämähäkki kutoi kisareitin seitistä merkiksi kilpailijoille.

Alkulämmittely: Hämä-hämähäkki kiipes langalle

Ja niin ryömimiskilpailu alkoi. Kisaa seuranneet ötökät saivat kuulla kilpailun etenemisestä. Etana suunnisti päättäväisen hitaasti eteenpäin.

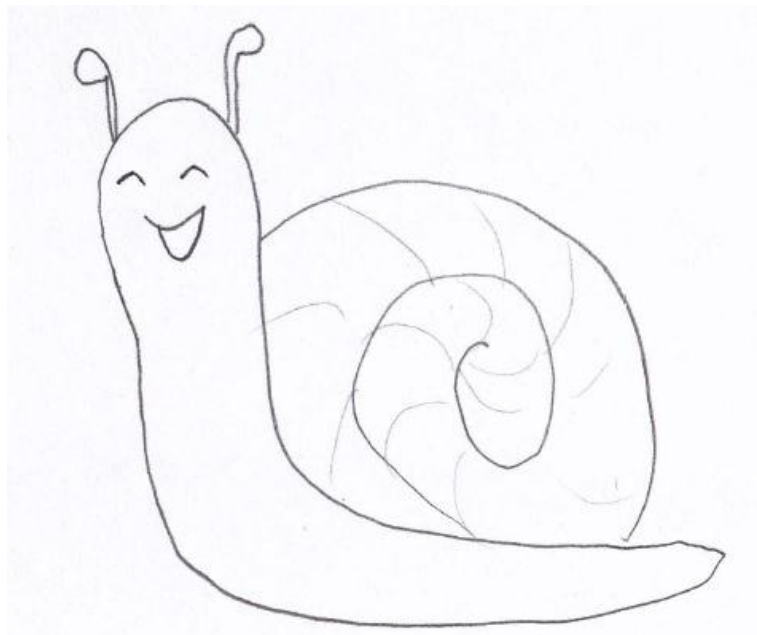
Aktiivinen osuus: Etanan unelma

Toukka oli nopea ja oli kilpailun johdossa pitkän aikaa, kunnes pysähtyi kesken matkan pensaan juurelle. Se otti päällensä ruskean takin ja muuttui koteloksi. Toukka nukkui kotelossa monta päivää ja vihdoin etana saavutti toukan.

Aktiivinen osuus: Kotelohyppely

Etana oli melkein maalissa, kun yhtäkkiä kaunis perhonen lensi sen ohi maaliin. Eräs ötökkä huudahti: "Toukka muuttui perhoseksi! Mutta perhonen lensi maaliin, vaikka tämä oli ryömimiskilpailu. Etana on voittaja!" Ja niin kaikki juhlivat etanan voittoa.

Rentoutus: Kaunis perhonen

RYÖMIMISLAULU

Ohjeista lapsia tekemään liikkeet laulun sanojen mukaan.

Liikkeet:

"Sitten sanon pong!" – kohdassa taputetaan rytmiä lattiaan, reisiin tai käsiin.

"Nyt se loppu on!" – kohdassa kädet puuskassa nyökytetään tomerasti päätä.

Laulun sanat:

Ryömin ryömin näin, kuljen eteenpäin.

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Konttaan konttaan näin, kuljen eteenpäin.

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Marssin marssin näin, kuljen eteenpäin.

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Juoksen juoksen näin, kuljen eteenpäin.

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Hyppään, hyppään näin, kuljen eteenpäin.

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Sitten sanon pong! Nyt se loppu on!

Taustalla soi musiikkina: Ryömimislaulu (Perkiö Soili: Vauvojen laulun aika).

HÄMÄ-HÄMÄHÄKKI KIIPESSÄ LANGALLE

Miettikää lasten kanssa, miten laulussa esiintyvät ötökät; hämähäkki, muurahainen, heinäsiirkka ja sääski voidaan sormilla ja eleillä leikkiä laulun aikana. Voit lukea yhden säkeistön kerrallaan, ennen sen laulamista. Näytä laulun aikana leikittävät liikkeet.

Laulun sanat:

*Hämä-hämähäkki kiipes langalle,
Tuli sade rankka, hämähäkin vei.
Aurinko armas kuivas satehen,
hämä-hämähäkki kiipes uudelleen.*

*Muura-muurahainen kortta kuljettaa,
ahkerasti työssään aina ahertaa.
Valmis on kohta keko komea,
muura-muurahainen kortta kuljettaa.*

*Heinä-heinäsiirkka soittaa viuluaan,
heinikossa hyppii sinne tänne vaan.
Pieni sinikello käypi nukkumaan,
heinä-heinäsiirkka soittaa viuluaan.*

*Sääski-sääski pieni surraa parvessaan,
suvipäivä kuluu siinä touhussaan.
Illanvarjot saapuu, siivet kimaltaa,
sääski-sääski pieni surraa parvessaan.*

*Hämä-hämähäkki kutoo verkkojaan,
pieni lintu lensi siihen katsomaan.
Aurinko laskee kauas vuorten taa,
hämä-hämähäkki kutoo verkkojaan.*

Juntunen Marja-Leena, Perkiö Soili & Simola-Isaksson Inkeri: Musiikkia liikkuen.

ETANAN UNELMA

Ohjeista lapsia tekemään liikkeitä laulun mukana.

Laulun sanat:

*Oli etanalla kiire jonnekin
ja se päätti laittaa jalkoihin
vauhtia hieman enemmän lisää
muuten ei ehdi mihkään.*

*Mutta vaikka se koitti kaasua painaa
vauhti ei kiihtynyt, ei sitten lainkaan.
Edelle menivät hirvet ja hummat
ja potkukelkoilla mummot.*

*Voi voi jospa jostakin sais suihkumoottorin
jonka pikaliimalla voi selkään laittaa!
Voi jospa jostakin sais suihkumoottorin
sillä matkan voisi nopeammin taittaa!*

*Mutta Jumala on kaiken oikein luonut
etanalle vauhdin hitaamman suonut
haaveissa kuitenkin etanakin lentää
maapallon ympäri entää.*

*Voi voi jospa jostakin sais suihkumoottorin
jonka pikaliimalla voi selkään laittaa!
Voi jospa jostakin sais suihkumoottorin
sillä matkan voisi nopeammin taittaa! (x3)
Sillä matkan voisi nopeammin taittaa! (x2)*

Liikkeet:

*napautetaan rannekelloa
nostellaan jalkoja*

pudistetaan päätä

pyöritetään käsiä sivuilla

*oikea käsi eteen
vasen käsi eteen*

*kädet suorana taakse
sivellään selkää käsillä
kädet suorana taakse
juostaan paikallaan*

*tehdään käsillä iso ympyrä
molemmiin puolin päästä
polviin
kädet sivuille siiviksi*

*kädet suorana taakse
sivellään selkää käsillä
kädet suorana taakse
juostaan paikallaan
juostaan paikallaan*

Vinkki: Välisoiton aikaan voidaan juosta paikalla tai tanssia vapaasti.

Taustalla soi musiikkina: Etanan unelma (Ilpo ja kumppanit: Kalle Kirahvi).

KOTELOHYPPELY

Tarvitset: Suuri kangaspussi ja muovisia kuvakortteja (esimerkiksi kukan kuvia).

Jaa lapset kahteen jonoon. Ohjeista toisen jonon ensimmäistä lasta menemään seisomaan kangaspussiin. Anna toisen lapsijonon jokaiselle lapselle käteen muovikortit. Jonon ensimmäinen lapsi pomppii kangaspussilla toisen jonon luokse, jolloin toisen jonon ensimmäinen lapsi antaa hyppijälle kortin suuhun kuljetettavaksi. Lapsi hyppii kortti suussa pussilla takaisin jonoonsa ja antaa pussin seuraavalle jonossa olevalle. Toisen jonon ensimmäinen lapsi menee jononsa perälle. Toinen lapsi lähtee hyppimään pussilla ja toistaa kortin hakemisen. Toistakaa harjoitetta niin, että jokainen jonon lapsista on saanut hyppiä. Tämän jälkeen vaihtakaa jonon tehtäviä, eli kuvakortteja pidelleet lapset saavat olla hyppimässä.

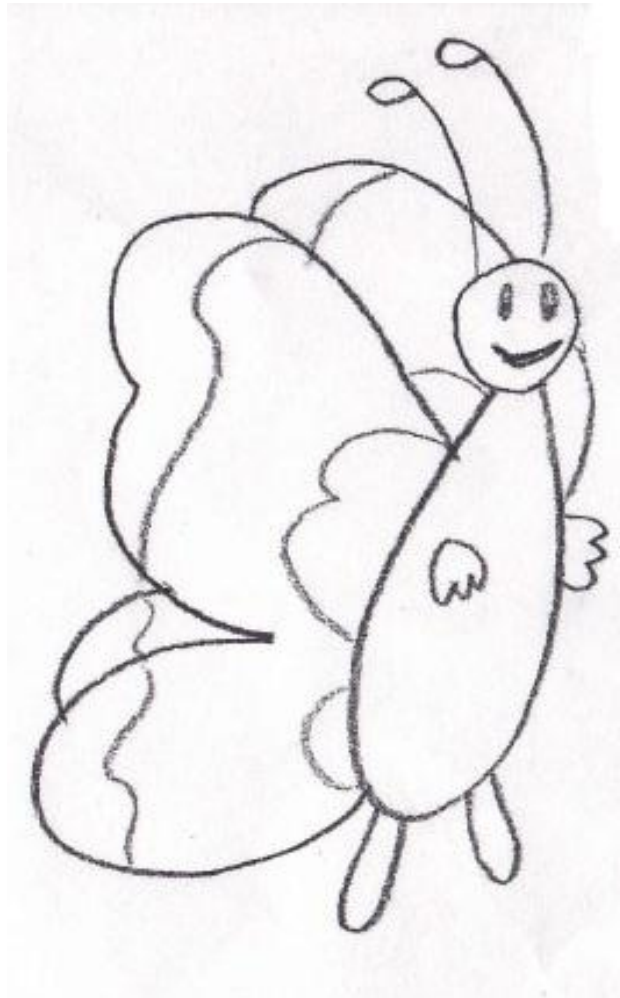
Taustalla soi musiikkina: Kaalitoukan kauhea päivä (Ilpo & Kumppanit: Kalle Kirahvi).

KAUNIS PERHONEN

Tarvitset: Iso jumppapallo

Ohjaa lapset asettumaan selinmakuulle lattialle. "Ajele" rauhallisesti ja kevyesti isolla jumppapallolla jokaisen lapsen selän ja jalkojen päältä. Kun kierros on tehty, kehoita lapsia kääntymään vatsalleen. Tee samanlaiset hierontaliikkeet jumppapallolla lasten selkäpuolelle.

Taustalla soi musiikkina: With All My Heart ~Kimi ga odoru natsu~(Senoo Takeshi)

METSÄKAURIIN PIDOT

Metsäkauris kutsui kerran kaikki eläimet pitoihin. Vain tiikerin se jätti kutsumatta. Tiikeri oli näet sen pahin vihollinen ja se pelkäsi sitä. Muutkin eläimet kammoksuivat tiikeriä ja olivat tyytyväisiä, ettei sitä ollut kutsuttu. Kaikki istuutuivat pitopöytään hyvillä mielin. Kauris oli erinomainen isäntä. Mutta yksi seikka sitä tosin huoletti, se kenet piti panna kunniapaikalle.

- Minä olen vanhin, käräsi vanha korppi. Sen ääni kuulosti vähintään satavuotiaan kähinältä. Sammakko taas raakkui:

- Minä olen vielä vanhempi!

Ja sen ääni kuulosti korppiäkin vanhemman otuksen kähinältä. Ja siitä toiset vieraat päättelivätkin sammakon saavan kunniapaikan.

Pitojen ollessa parhaimmillaan kuului äkkiä kammottavaa mylvinää. Tiikeri oli saanut kuulla ettei kauris ollut kutsunut sitä koko kemuihin ja se hautoi kostoja. Kaikkien oli viisainta uskoa, se raivosi. Kutsuvieraat pelästyivät ja koko juhلاميeli oli tipotiessään. Henki kurkussa jokainen yritti kadota näkyvistä turvaan niin äkkiä kuin vain pääsi. Ja kauris sanoi hädissään ketulle:

- Sinä olet meistä viisain, kuomakulta, yritä sinä saada tiikeri muuttamaan mielensä ja ymmärtämään, että olisi sääli keskeyttää hyvät pidot!

Kauris sai suostutella pitkään, ennen kuin kettu vihdoinkin lähti kysymään tiikeriltä:

- Minkä vuoksi raivoat noin kauheasti hyvä ystävä?

- Miksi minua ei sitten kutsuttu? Tiikeri murisi.

- Anteeksi, mahtava ystävä, kettu sanoi.

- Emme voineet kutsua sinua aterialle, jolla tarjottiin pelkkiä juuria ja yrttejä ja juotiin kyytipoikana vain lähdevettä. Muistapa, että sinä olet vuorten herra ja me muut vain sinun palvelijoihini. Milloin olet kuullut palvelijoiden kutsuvan isäntänsä pitoihin?

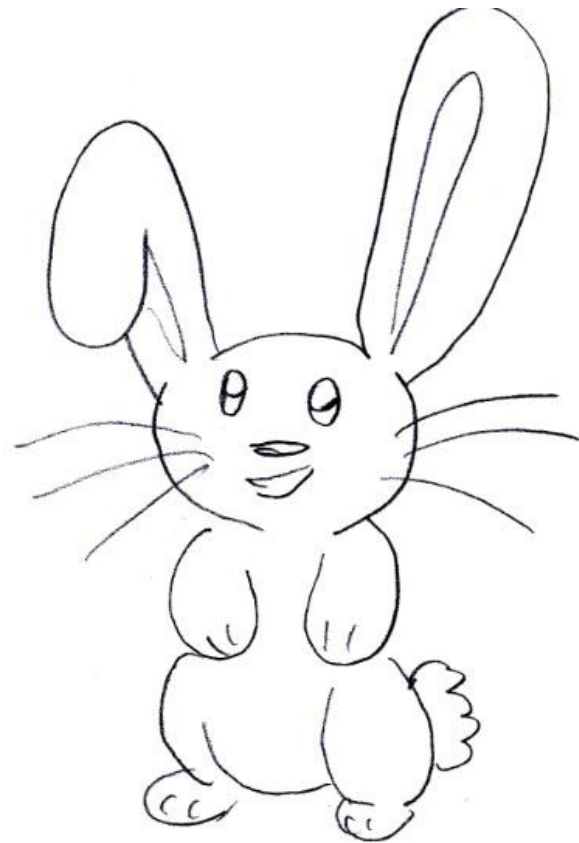
Tiikeri rauhoittui vihdoinkin:

- No, olkoon se sanoi ja lähti saalistamaan muualle.

Kettu palasi tyytyväisenä pitoihin, mutta siellä ei ollut enää ketään. Kaikki vieraat olivat kätkeytyneet mikä mihinkin loukkoon. Kesti pitkään ennen kuin ne uskalsivat täysinäisten vatien ääreen. Vain kunniavieraan paikka pysyi tyhjänä.

Rupikonna oli pelästynyt tiikeriä niin kauheasti, että oli ryöminyt lätäkön pohjalle eikä enää edes näyttänyt naamaansa. Ja lätäkössä se elää vielä tänäkin päivänä.

Ylönen Hilikka: Satuviitta 2008. Alkuperäisen sadun on kirjoittanut Benesova Alena ja suomentanut Pakkanen Kaija. Maailman kauneimmat eläinsadut 1981.

METSÄKAURIIN PIDOT -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Pieni ruokapöytä, jonka päälle on laitettu erilaisia "herkkuja", maalarinteippi kolmen lattiaviivan merkkäämiseen, lapsille tiikerin, metsäkauriin tai ketun päähineet rooliasuiksi sekä tiikeri-, metsäkauris-, kettu- ja sammakkokäsinukke.

Metsäkauris oli oikein vieraanvarainen ja halusi järjestää suuret juhlat, johon hän kutsui kaikki metsän eläimet. Vain yhden eläimen hän jätti kutsumatta ja se oli tiikeri. Metsäkauriin mielestä tiikeri oli sen pahin vastustaja ja metsäkauris pelkäsi sitä.

Alkulämmittely: Tiheässä pimeässä

Toisetkin eläimet pelkäsivät tiikeriä ja olivat tyytyväisiä, kun metsäkauris ei kutsunut sitä yhteisiin juhliin. Kaikki juhlavieraat kävivät herkullisten antimien ääreen istumaan suuren ruokapöydän ympärille. Metsäkauris tarjosi juhlavieraalleen herkullisia antimia. Samalla metsäkauris yritti miettiä, kuka saisi istua ruokapöydän päädyssä kunniaipaikalla. Korppi aukaisi heti nokkansa: "MINÄ olen kaikkein vanhin, joten minun paikkani on pöydän päädyssä kunniaipaikalla"! Ja sen ääni jäi kaikumaan ruokasaliin "Minä, minä, minä..."

Alkulämmittely: Minä hyppelen

"MINÄ olen vielä vanhempi kuin sinä!" kuului pöydän toisesta päästä. Hymy hyytyi korpin kasvoilla, kun hän näki sammakon haluavan myös kunniaipaikkaa. Metsäneläinten juhlat olivat päässeet jo hyvään vauhtiin, kun yhtäkkiä kuului hirveää karjuntaa. Tiikerin korviin oli kantautunut tieto, että metsäkauris oli järjestänyt metsäneläimille hienot juhlat. Mutta HÄNTÄ ei ollut kutsuttu! Se halusi kostaa metsäkauriille. Juhlavieraat olivat kauhuissaan ja peloissaan ja säntäilivät metsäkauriin kodissa huoneesta toiseen ja kaikki olivat aivan hädissänsä.

Aktiivinen osuus: Viivajuoksu

Metsäkauriin olo oli toivoton ja hän turvautui viisaan ketun puoleen: "Rakas ystävä, mene sinä viisaana ja pyydä tiikeriä lopettamaan pelottava käytös. Kaikki vieraat ovat niin peloissaan ja hienot juhlamme menevät pilalle!"

Aktiivinen osuus: Saalistava tiikeri

"Miksi sinä olet noin vihainen tiikeri hyvä?" kysyi kettu karjuvalta tiikeriltä. "Minua ei ole kutsuttu teidän hienoihin juhliin!" "Mutta tiikeri täällä juhlissa tarjoillaan kasviksia ja yrttejä. Sinähän olet tämän seutukunnan, peltujen ja laaksojen kuningas ja me olemme sinun palvelijoitasi. Milloin palvelijat ovat kutsuneet kuninkaahan omiin juhliinsa?" "Olkoon, minä lähdän." Tiikeri lähti matkoihinsa ja kettu palasi huojentuneen takaisin juhlapaikalle metsäkauriin kotiin. Mutta metsäkauriin koti oli autio, koska kaikki olivat menneet onkaloihin ja kaivautuneet hyvään piiloon ilkeältä tiikeriltä.

Kaikki eläimet uskaltautuivat vähitellen kömpiä piiloistaan esiin takaisin ruokapöydän herkkujen ääreen. Ruokapöydän kunniapaikka pysyi vain tyhjänä. Rupikonna joka olisi niin halunnut istua kunniapaikalle, oli niin kauheasti pelästynyt karjuvaa tiikeriä. Se oli loikkinut pitkin koivin syvälle metsien uumeniin ja kaivautunut syvälle lätäkköön. Siellä lätäkössä se elää vielä tänäkin päivänä.

Rentoutus: Rupikonna lätäkössä

TIHEÄSSÄ PIMEÄSSÄ

Ohjeista lapsia ottamaan tilaa ympärilleen ja tekemään liikkeitä ohjeiden mukaisesti. Laita musiikki soimaan ja ole itse näyttämässä leikittäviä liikkeitä esimerkilläsi.

Laulun sanat:

*Tiheässä pimeässä viidakossa hämärässä,
tiheässä pimeässä viidakossa hämärässä,
kuulen norsun aivastuksen,
leijonien haukotuksen,
kojoottien ulvontaa
– ihanaa kun pelottaa!*

*Tiheässä pimeässä
viidakossa hämärässä
korppikotkan kynnet nään
sekä kissan täplikkään*

*joka yössä karjahtaa
– ihanaa kun pelottaa!*

Liikkeet:

*alku kuiskataan,
kädet ovat kasvoilla kiikareina
tauon aikana aivastus
tauon aikana haukotus
levitetään kädet suun ympärille
Ravisutetaan koko vartaloa*

*alku kuiskataan,
kädet ovat kasvoilla kiikareina
kädet tekevät hyökkäysliikkeen
sormilla tehdään täpliä
ilmaan/kehoon
tauon aikana karjahdus
ravisutetaan koko vartaloa*

Taustalla soi musiikkina: Tiheässä pimeässä (Huovi Hannele & Perkiö Soili: Urpon ja Turpon lauluja).

MINÄ HYPPELEN

Laululeikki sisältää erilaisia perusliikkumisen liikkeitä. Ohjeista ja näytä lapsille ennen aloittamista mitä liikkeitä tulette tekemään. Sovella laulun melodia lapsiryhmälle sopivaksi.

Laulun sanat:

Minä hyppelen, minä hyppelen, minä hyp-hyp-hyppelen. (x2)

Minä niaaillen, minä niaaillen, minä nii-nii-niaaillen. (x2)

Minä kumarran, minä kumarran, minä ku-ku-kumarran. (x2)

Minä vilkutan, minä vilkutan, minä vil-vil-vilkutan. (x2)

Minä keinuilen, minä keinuilen, minä kei-kei-keinuilen. (x2)

Minä leijailen, minä leijailen, minä lei-lei-leijailen. (x2)

Vinkki: Aluksi liikkukaa laulun sanojen mukaan. Sen jälkeen jokainen lapsi voi vuorotellen keksiä itse oman liikkeen, jonka muut tekevät perässä. Kannusta lapsia näyttämään liikkeitä voimakkaasti.

Ambjornsen Roald & Doornbos Tove: Kukkuluuruu ja muita muskari-ikäisten lempilauluja ja –leikkejä.

VIIVAJUOKSU

Tarvitset: Maalarinteippiä

Tee lattiaan kolme pitkää viivaa yhtä etäälle juoksumatkan päästä toisistaan. Nimeä viivat kolmen eri huoneen mukaan ja näytä nimetyt viivat; keittiö, eteinen ja olohuone. Ohjeista lapsia juoksemaan sen viivan päälle, jonka heille ilmoitat. Aloittakaa leikki yhden saman viivan päältä. Huuda esimerkiksi "*Eteinen!*", jolloin lasten on tarkoitus juosta eteiseksi merkatulle viivalle niin nopeasti, kuin he pääsevät. Pidä huoli, että lapset pysyvät omalla juoksuradallaan, jolloin välttyään törmäyksiltä.

Taustalla soi musiikkina: Viidakosta kaupunkiin (Nuori Suomi: Kehokekkerit).

Vinkki: Viivajuoksun viivat voit nimetä myös eläinten nimien, huonekalujen, värien tai tunteiden mukaan.

SAALISTAVA TIIKERI

Kerro aluksi leikin säännöt: Yksi lapsista on tiikeri ja muut lapset ovat kauriita. Tiikeri seisoo keskellä huonetta ja kauriit ovat seisomassa huoneen eri nurkissa. Laita taustamusiikki soimaan. Ohjaa lapsia (kauriita) lähtemään liikkeelle ja tulla juoksemaan tiikerin ympärille. Anna tiikerin lähteä juoksemaan vapaasti ja ottamaan kauriita koskettamalla kiinni. Kiinnijääneet kauriit jähmettyvät paikalleen.

Huuda jossakin vaiheessa "Tiikeri saalistaa!" Tällöin kauriit muuttuvat saalistaviksi tiikereiksi.

Taustalla soi musiikkina: Kanaparvi (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

Kotka Riika. Tarinat tunteiden tulkkina. Toiminnallisia ideoita satujen ja draaman maailmasta.

RUPIKONNA LÄTÄKÖSSÄ

Ohjeista lapsia menemään maahan selälleen ja levittämään kädet rennosti sivuille. Kerro lapsille, että laitat soimaan laulun Silkkiuikusta. Kehota lapsia sulkemaan silmät ja rauhoittumaan omalla paikallaan. Himmennä huoneen valaistusta ja laita musiikki soimaan.

Taustalla soi musiikkina: Silkkiuikku (Nukketeatteri Sampo: Missä Ilo asustaa).

VARIS JA VARPUNEN

Olipa kerran varpunen, joka ystäväystyi variksen kanssa. Eräänä päivänä ystävykset huomasivat punapippureita kuivamassa kaislamatolla.

Varis huudahti varpuselle: "Katsopa noita pippureita. Kilpaillaan, kumpi jaksaa syödä niitä enemmän!" Varpunen suostui kilpailuun. Varis jatkoi: "Se, joka voittaa, saa syödä hävinneen kilpailijan!" Varpunen nauroi variksen ehdotukselle, sillä se luuli että varis vain pilaili. Eiväthän ystävykset voi syödä toisiaan.

Syömiskilpailu alkoi. Varpunen nokki rehellisesti jokaisen jyvän, mutta varis huiputti sitä. Varis söi jyväsiä, mutta piilotti niitä samalla maton alle.

Kilpailun päätyttyä varis tokaisi: "Minä voitin! Nyt saan syödä sinut!"

Varpunen tajusi variksen olevan tosissaan. Varpunen sanoi: "Hyvä on, minä pidän lupaukseni. Mutta ennen kuin syöt minut, sinun täytyy pestä nokkasi. Kaikki tietävät, että varikset ovat siivottomia lintuja ja syövät törkyä."

Varis lenteli joelle ja raakkui: "Joki joki! Anna mulle vettä! Pestäkseni nokkani yltä alta siistiksi! Varpusen syödäkseni!" Joki vastasi varikselle: "Vettäkö tarvitset? Hyvä on, mutta kaikki sanovat sinun syövän kaikenlaista saastaa. Jos aiot pestä nokkasi vedessäni, sinun on täytettävä ruukku vedellä. Sitten saat vettäni niin paljon kuin haluat."

Varis meni savevalajan luokse ja raakkui hänelle: "Pottimaakari! Pottimaakari! Teepä mulle ruukku! Noutaakseni vettä! Pestäkseni nokkani yltä alta siistiksi! Varpusen syödäkseni!" Savevalaja vastasi: "Ruukkuako tarvitset? Minä voin tehdä sellaisen, mutta minulla ei ole savea. Kun tuot minulle savea, teen sinulle ruukun."

Varis lensi pellolle ja alkoi kaivaa savea nokallaan. Sitten maa sanoi sille: "Koko maailma tietää, että sinä syöt saastaa. En salli sinun kaivavan saveani ilman lapiota."

Varis meni sepän luokse ja sanoi hänelle: "Seppä! Seppä! Tao mulle lapio! Kaivaakseni savea! Noutaakseni vettä! Pestäkseni nokkani yltä alta siistiksi! Varpusen syödäkseni!" Seppä vastasi varikselle: "Lapionko tarvitset? Hyvä on, mutta tarvitsen tulta ahjooni. Kun tuot minulle tulta, teen sinulle lapion."

Varis lensi lähellä asuvan talonpojan luokse. Talonpojan vaimo keitti parhaillaan riisiä liedellä. Varis raakkui vaimolle: "Emäntäinen! Emäntäinen! Anna mulle tulta! Saadakseni lapion! Kaivaakseni savea! Saadakseni ruukun! Noutaakseni vettä! Pestäkseni nokkani yltä alta siistiksi! Varpusen syödäkseni!" Talonpojan vaimo vastasi: "Tultako haluat? Sopiihan se, mutta kuinka saat kannettua sitä?" Varis neuvoi vaimoa: "Kiinnitä se pyrstööni!" Talonpojan vaimo tuikkasi tulen variksen pyrstöön, ja samassa sen höyhenet lehahtivat palamaan. Ahne varis paloi poroksi, mutta rehellinen varpunen eli vanhaksi.

Dissiqui. Teoksessa Aasialaisia kansansatuja. Unescon julkaisemasta sarjasta valikoinut ja suomentanut Kaija Pakkanen 1978.

VARIS JA VARPUNEN -toimintakokonaisuus

Tarvitset: Lusikka, kauha, pieni pehmeä pallo, hernepusi, tuoli, rytmisoittimia (marakassit, kehärumpu, kulkuset, rytmipalikat, rytmimunat), kuvakortit, huivi, pensseli tai sulka, sininen kangas joeksi, ruskea kangas pelloksi, lintupäähineet rooliaisuiksi sekä varis-, varpus- ja ihmishahmokäsineet.

Olipa kerran kaverukset varis ja varpunen. Lintukaverukset päättivät eräänä päivänä pitää syömiskilpailun. Varis sanoi: "Se, joka syö enemmän pippureita, voittaa kilpailun ja voi syödä toisen!" Varpunen naurahti ja suostui ehdotukseen.

Alkulämmittely: Varpunen ja varis lämmitelevät

Linnut aloittivat kilpailun. Varpunen söi jokaisen pippurin, mutta varis huijasi ja piilotti pippureita. Kilpailun jälkeen varis totesi: "Voitin kisan! Nyt saan syödä sinut!" Varpunen ihmetteli hetken ja vastasi sitten: "Hyvä on, mutta ennen kuin syöt minut on sinun pestävä likainen nokkasi!" Niin varis lenteli ilmassa ja meni joelle päin.

Alkulämmittely: Tule mukaan

Varis saapui joelle ja pyysi siltä vettä. Joki vastasi: "Jos haluat vettäni, tarvitset ruukkaa!" Niin varis jatkoi matkaansa savenvalajan luokse ja pyysi tältä ruukkaa. Savenvalaja totesi: "Teen sinulle ruukun, mutta sinun täytyy tuoda minulle savea!" Varis lennähti pellolle ja alkoi kaivaa savea nokallaan.

Aktiivinen osuus: Saven kuljetus lusikalla

Variksen kaivellessa savea pelto sanoi: "Jos haluat kaivaa saveani, tarvitset ensin lapion!" Varis meni seuraavaksi sepän luokse ja pyysi tältä lapiota. Seppä vastasi: "Voin toki tehdä sinulle lapion, mutta tarvitsen ensin tulta ahjooni."

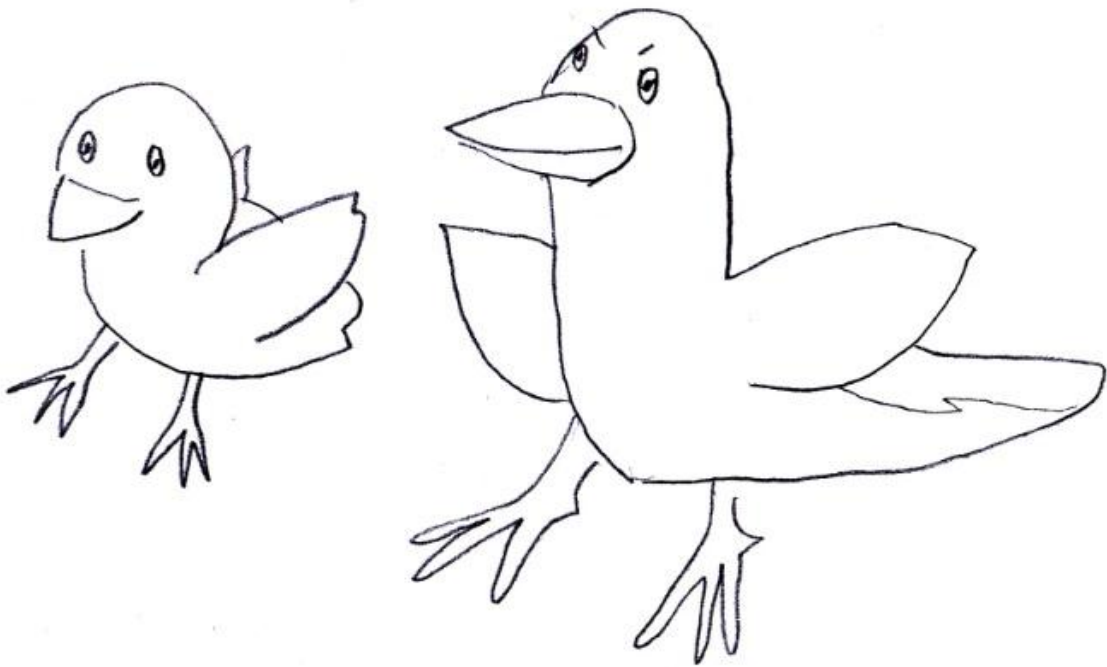
Aktiivinen osuus: Varis kolkuttelee

Varis lennähti erään talon pihaan, jossa emäntä keitti liedellä riisiä. Varis pyysi emännältä tulta. Emäntä vastasi: "Mutta missä sinä kuljettaisit tulta?" Varis vastasi: "Tuikkaa se pyrstööni!" Niin emäntä tuikkasi variksen pyrstön tuleen ja samassa kaikki sen sulat paloivat poroksi. Varpunen eli onnellisena koko loppu elämänsä.

Rentoutus: Varpunen hengähtää

VARPUNEN JA VARIS LÄMMITTELEVÄT

Ohjeista lapsia hieromaan jalkapohjia lattiaan, tuntemaan koko jalkapohja ja kaikki varpaat. Ohjeista lapsiryhmää kävelemään jalkapohjan ulkosyrjällä, sisäsyrjällä, kantapäillä ja varpailla. Tarkoituksena on, että lasten jalkapohjat lämpenevät.

TULE MUKAAN

Keksikää lasten kanssa laululeikkiin sopivia liikkeitä. Esimerkiksi "lanteet saa kyytiä" – kohdassa heilutetaan lannetta puolelta toiselle.

Laulun sanat:

*Tule tule mukaan,
ei pelkää meistä kukaan,
kohta matkalle lähetään.
Tule tule mukaan,
ei ujostele kukaan,
tästä yhdessä selvittäään.*

*Ensin lanteet saa kyytiä.
Anna peppusi vauhdilla pyöriä.
Sitten kädet vatkaa ilmassa ja
pää heiluu kaaressa, hei!*

*Tule tule mukaan,
ei pelkää meistä kukaan,
näin yhdessä hytkytään.*

*Tule tule mukaan,
ei ujostele kukaan,
joku oottaa jo ystävää!*

Taustalla soi musiikkina: Tule mukaan (Mäki Maiju: Kadonnut avain. Aistielämyksiä tarjoava musiikkiliikuntaseikkailu).

SAVEN KULJETUS LUSIKALLA

Tarvitset: Lusikka, kauha, pieni pehmeä pallo, hernepussi ja tuoli.

Ohjeista lapsia asettumaan jonoon. Merkitse kierrettävä paikka esimerkiksi asettamalla tuoli pienen välimatkan päähän jonosta. Anna jonon ensimmäiselle lapselle lusikka ja pieni pallo kuvastamaan savea. Ohjeista lasta kuljettamaan pientä palloa lusikalla kävellen merkityn paikan ympäri. Palattuaan jonoon hän antaa lusikan seuraavalle ja seuraava lapsi toistaa reitin. Toistakaa harjoitetta niin, että jokainen lapsi saa kierrettyä merkityn paikan vuorollaan.

Vinkki: Pienemmille lapsille voit lusikan sijaan antaa käteen kauhan ja kuljetettavaksi hernepussin.

Taustalla soi musiikkina: Maasta maahan (Nuori Suomi Ry: Nopsanilkat).

VARIS KOLKUTTELEE

Tarvitset: Rytmisoittimia (esimerkiksi marakassit, kehärumpu, kulkuset, rytmipalikat, rytmimunat) ja kuvakortit.

Varaa soittimet itsellesi koriin. Ohjeista lapsia seisomaan piirissä. Kerro lapsille, että soitinta soitettaessa on tarkoitus liikkua tietyllä tavalla. Marakassien aikaan juostaan paikallaan, kehärumpua soitettaessa kontataan, kulkusia soitettaessa heilutetaan käsiä kuin lentäen, rytmipalikoita soitettaessa mennään kyykkyyyn ja nouseaan ylös ja rytmimunia soitettaessa ravistellaan koko vartaloa.

Marakassit – lapsi juoksee paikallaan

Kehärumpu – lapsi konttaa paikallaan

Kulkuset – lapsi heiluttaa käsiään kuin lentäen

Rytmipalikat – lapsi menee kyykkyyyn ja nousee ylös

Rytmimunat – lapsi ravistelee koko vartaloon

Vinkki: Keksikää lasten kanssa omanlaisia liikkeitä ja yhdistäkää muihin soittimiin. Voit käyttää kuvakortteja havainnollistamaan liikkeitä lapsiryhmälle.

VARPUNEN HENGÄHTÄÄ

Tarvitset: Huivi, pensseli tai sulka

Ohjeista lapsia käymään selinmakuulle. Himmennä huoneen valaistusta. Kerro, että laitat soimaan rauhallista musiikkia. Sivele lasten kasvoja ja kaulaa huivilla, pensselillä tai sulalla rauhallisen musiikin soidessa taustalla.

Taustalla soi musiikkina: PROUD (Senoo Takeshi).

LÄHTEET

Teoriakirjallisuus:

Ambjornsen, R. & Doornbos, T. 2002. Kukkuluuruu ja muita muskari-ikäisten lempilauluja ja – leikkejä.

Juntunen, M.-L. 2010. Käytäntöä. Teoksessa Juntunen, M.-L., Perkiö, S. & Simola-Isaksson, I. (toim.) Musiikkia liikkuen. Musiikkiliikunnan käsikirja 1. 1.painos. Helsinki: WSOYpro Oy, 17.

Juntunen, M.-L. 2010. Mitä musiikkiliikunta on? Teoksessa Juntunen, M.-L., Perkiö, S. & Simola-Isaksson, I. (toim.) Musiikkia liikkuen. Musiikkiliikunnan käsikirja 1. 1.painos. Helsinki: WSOYpro Oy, 11.

Karhu, K. 2009. Musiikkiliikunta Etelä-Afrikan alakouluissa. Jyväskylän yliopisto, musiikin laitos, kandidaatin tutkielma.

Lahtelaisen perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma. 2006. Lahden kaupunki. Saatavissa: Sivistystoimiala, Lahden varhaiskasvatuspalvelut.

Penttinen, A. 2007. Musiikista ja liikkeestä musiikkiliikuntaan. Toimintatutkimus musiikin ja liikkeen yhdistämistaitoa kehittävstä kurssista liikunnan aineenopettajakoulutuksessa. Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos, liikuntapedagogiikan lisensiaatintutkimus.

Perkiö, S. 2010. Musiikkiliikunnan tavoitteita. Teoksessa Juntunen, M.-L., Perkiö, S. & Simola-Isaksson, I. (toim.) Musiikkia liikkuen. Musiikkiliikunnan käsikirja 1. 1.painos. Helsinki: WSOYpro Oy, 12.

Pääjoki, T. 2011. Lasten taiteellinen toimijuus. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Oy, 109–121.

Pönkkö, A. & Sääkslahti, A. 2011. Liikkuva lapsi. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Oy, 136–150.

Ruokonen, I. 2005. Leikin lumous lapsen musiikillisessa kokemuksessa. Teoksessa Niikko, A. & Korhonen, R. (toim.) Lapsuuden puutarhassa. Joensuu: Yliopistopaino. 23–48.

Ruokonen, I. 2009. Musiikillista oppimisympäristöä luomaan. Teoksessa Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. (toim.) Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Helsinki: Yliopistopaino Oy, 22–29.

Vuolle, P. 2000. Liikunnan merkitys rakentuu elämänkaarella. Teoksessa Miettinen, M. (toim.) Haasteena huomisen hyvinvointi – miten liikunta lisää mahdollisuuksia? Liikunnan yhteiskunnallinen perustelu II tutkimuskatsaus. Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 124. Jyväskylä: Painoporras Oy, 23–46.

Musiikkiliikuntaharjoitteet:

Alho, E., Hautsalo, H. & Perkiö, S. 2000. Vauvojen laulun aika. 6. painos. Porvoo: WSOY – Kirjapainoyksikkö.

Ambjornsen, R. & Doornbos, T. 2002. Kukkuluuruu. Ja muita muskari-ikäisten lempilauluja ja -leikkejä. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Bell, N. 2008. Pienet sammakot. Ja muita eläinlauluja. Belgia: Proost.

Huovi, H. & Perkiö, S. 2011. Urpon ja Turpon lauluja. Latvia Livonia Print.

Kotka, R. 2011. Tarinat tunteiden tulkkina. Toiminnallisia ideoita satujen ja draaman maailmasta. Juva: Bookwell Oy.

Mäki, M. 2009. Kadonnut avain. Aistielämyksiä tarjoava musiikkiliikuntaseikkailu. Solver Palvelut Oy.

Paasolainen, T. 2009. Pienestä laulusta iso ilo. Uusia lastenlauluja. Virikkeitä musiikkihetken suunnitteluun. 2. painos. Helsinki: Multiprint Oy.

Perkiö, S. & Huovi, H. 2011. Karvakorvan laulupurkki. Lauluja ja leikkejä lapsiperheille. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Sopanen, S. 2008. Taikapeitto. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

CD:t:

Alho, E., Hautsalo, H. & Perkiö, S. 2003. Vauvojen laulun aika.

Fröbelin palikat. 2002. Parhaat palat. Hittejä levyiltä ja videoilta

Ilpo & Kumppanit: Kalle Kirahvi

Kim, S. 2010. Tohoshinki Premium Classic Collection.

Musiikki- ja kulttuurikeskus VERSO. 2010. Piilometsän säveliä.

Nukketeatteri Sampo. 2001. Missä illo asustaa?

Nuori Suomi. 2003. Loruloikkaa. Liikuntamusiikkia – Liikkumaan innostavia lauluja 3.

Nuori Suomi. 2003. Nopsanikat. Liikuntamusiikkia – musiikkiliikuntaa 2.

Nuori Suomi. 2003. Vauhtivarpaat. Liikuntamusiikkia – musiikkiliikuntaa 1.

Nuori Suomi. 2011. Kehokekkerit. Liikuntamusiikkia 4.

Poptori. 2003. Lasten laulut.

Salmijärvi, K. & Lampela, M. 2001. Soiva Siili.

Soili, P. & Kallio, M. 1998. Urpo ja Turpo. Lauluja Urpon ja Turpon laulukirjasta.

Sopanen, S. 2006. Lystitunti.

Satukirjat:

Adams, G. Lastenhuoneen satuhetki.

Baxter, N. 2004. Eläinjuttuja.

Deverell, C. 2001. Satujen maailma : perinteisiä satuaarteita.

Dissiqui. Teoksessa Aasialaisia kansansatuja. Unescon julkaisemasta sarjasta valikoinut ja suomentanut Kaija Pakkanen 1978.

Surojegin, P.-L. 1997. Suomen lasten eläinsadut.

Ylönen, H. 2007. Satulaivan matkassa – sadut lapsen apuna vanhempien erotessa. Porvoo: Kirjapaino Uusimaa.

Ylönen, H. 2008. Satuviitta. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Oppaan kuvitus:

Vänskä, M. 2012.

